

Hatásvizsgálati Tanulmány FÜZESGYARMAT

4212 jelű Püspökladány - Szeghalom összekötő út,
4225 jelű Füzesgyarmat - Darvas összekötő út,
4206 jelű Karcag - Füzesgyarmat összekötő út
ikercsomópontjának korszerűsítése

Forrás: Aranyeták Kft.

Készítette: Aranyeták Kft.

Kutatásvezető: Szelei Antónia

Egyéb munkatársak: Dobrocsi Tamás, Simon Gábor, Kokas Enikő, Roszkopf András

2021

Jelen tanulmány tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Unió hivatalos álláspontját.

Tartalom

Vezetői összefoglaló.....	3
1. Bevezetés és a fejlesztési javaslat készítésének ismertetése.....	5
2. Fogalom meghatározások.....	7
3. A projekt háttérének bemutatása	9
3.1. Jelenlegi infrastruktúra	9
3.2. Vonatkozó stratégiák bemutatása	14
3.3. Gazdasági környezet.....	17
3.4. Társadalmi környezet	25
3.5. Környezeti alapadatok.....	30
4. Fejlesztési igény megalapozása.....	34
4.1. Helyzetértékelés	34
4.2. Kereslet-kínálat elemzés.....	36
4.3. Célcsoport bemutatása.....	38
4.4. Korlátozó tényezők felmérése	39
5. Helyzetértékelés, konklúziók	43
6. Fejlesztési javaslatok.....	45
7. Projekt célkitűzései, elvárt eredmények, hatások.....	49
7.1. Gazdasági hatások	49
7.2. Társadalmi hatások.....	49
7.3. Környezeti hatások	50
7.4. Határon átnyúló hatások.....	51
7.5. Szinergia.....	52
7.6. Várható eredmények.....	53
7.7. Horizontális szempontok érvényesítése	53
7.8. Módszertan	53
Irodalomjegyzék.....	55
Mellékletek.....	58

Vezetői összefoglaló

Hatásvizsgálati tanulmányunk a 4212 jelű Püspökladány - Szeghalom összekötő út, 4225 jelű Füzesgyarmat - Darvas összekötő út, 4206 jelű Karcag - Füzesgyarmat összekötő út ikercsomópontját érinti.

Füzesgyarmat – Békés megye legészakibb - városának önkormányzata által megalkotott dokumentumok, mint ilyenek például a Gazdasági Program, az Intergrált Településfejlesztési Stratégia, illetve az azt Megalapozó Tanulmány, remek kiindulást jelent ahhoz, hogy megteremtjük hatásvizsgálati tanulmányunk alapját. A vizsgált jellemzők és tulajdonságok adottságait tekintve megalapozottnak mondható a település belterületén található ikercsomópont fejlesztési igénye, mind társadalmi, gazdasági, környezetvédelmi, mind pedig turisztikai oldalról.

A tervezett beavatkozás a 4212 jelű állami kezelésű út (Füzesgyarmat, Kossuth utca - Szabadság tér), a 4225 jelű állami kezelésű út (Mátyás utca) és a 4206 jelű állami kezelésű út (Széchenyi utca). Megtervezendő a 4212 j. Püspökladány - Szeghalom összekötő út 24+579 - 26+550 km sz. közötti útszakaszának teljes körű felújítása. Megtervezendő a 4206 j. Karcag - Füzesgyarmat összekötő út 34+059 - 34+331 km és a 42333 j. Füzesgyarmat állomáshoz vezető út 0+000 - 1+245 km sz. közötti útszakaszok teljes körű felújítása, melyek Füzesgyarmat belterületén találhatóak. A beavatkozással érintett csomópontok légi és földi felvételeiről a mellékletben található fényképes dokumentáció.

Az említett ikercsomópont két db 3 ágú, egymástól 40 m távolságra elhelyezkedő, szintbeli csomópont, az elsőbbségi viszonyok jelenleg jelzőtáblával szabályozottak. A főirány a Kossuth utca - Szabadság tér (4212 j. út), ennek vannak alárendelve a Mátyás és Széchenyi utcák. A Széchenyi utca a szelvényezés szerinti jobb, míg a Mátyás utca a szelvényezés szerinti baloldalon helyezkedik el. A csomópontban jelenleg nincsenek járműosztályozó sávok kialakítva, így erre irányuló forgalomszámlálás adatai alapján egy csomóponti célforgalmi mátrix felvételével meg kell vizsgálni ennek szükségességét, illetve a jelenlegi geometria felülvizsgálatát is el kell végezni.

A helyszínen korábban egy súlyos sérüléssel járó baleset történt, a Kossuth u. - Mátyás u. (4212-4225 j. út) kereszteződésében, ahol az alárendelt útról érkező jármű nem adta meg az elsőbbséget a főirányon közlekedő járműnek.

Két vasúti átjáró érintett, amelyek egymástól 1611 m-re helyezkednek el. Meg kell vizsgálni, hogy a 2 egymáshoz közeli vasúti átjáró megszüntetése hogyan valósítható meg egy hosszabb nyomvonal korrekcióval. A tervezés során tekintettel kell lenni a vasúti átjárók között elhelyezkedő ingatlanok megközelítését szolgáló magánutak/mezőgazdasági utak bekötésére az új nyomvonalba. A tervezési feladat része a nyomvonal korrekció megvalósításához szükséges kisajátítások, ingatlan rendezések elvégzése is. A vasúti átjárók megszüntetéséről a MÁV Zrt.-vel egyeztetni szükséges.

A 4212 j. úttal párhuzamosan kerékpárút lett kiépítve, amely a Magyar Közút NZrt. Békés Megyei Igazgatóságának kezelésébe tartozik. A tervezési szakaszon nem közvetlenül a közút mellett van vezetve a kerékpárút, hanem attól távolabb, a vasút mellett. Meg kell tervezni a kerékpárút átvezetéseit a nyomvonal korrekció végeinél.

A belterületi csomópont átépítése miatt a közvilágítási hálózat módosítása szükséges lehet.

Az érintett terület átalakítása, közlekedési rekonstrukciója elengedhetetlen, az átmenő forgalom szempontjából sokkal biztonságosabban lehet majd használni e városi csomópontokat.

Kutatásunk nem a 314/2005. (XII. 25.) Kormányrendelet hatására készült, mely az egységes környezethasználati engedélyezési eljárást szabályozza. (Korm. rendelet, 2021) Hatásvizsgálati tanulmányunk hatásvizsgálat, mely az érintett célcsoport számára történő hasznosságát igyekszik alátámasztani. Bemutatjuk továbbá azokat a hatásokat, melyek a térségben megjelennek a jövőben, illetve tendenciákat, melyek segíthetnek annak eldöntésében, hogy milyen forgalomtechnikai eszköz kialakítása a legideálisabb az adott közlekedési helyzetben.

1. Bevezetés és a fejlesztési javaslat készítésének ismertetése

Békés megye Magyarország délkeleti részén fekszik, a Dél-Alföldi régióban. Észak felől Jász-Nagykun-Szolnok és Hajdú-Bihar megyékkel határos, míg nyugati oldalról Csongrád-Csanád megye mellett helyezkedik el, kelet felől Románia határolja.

Három országos jelentőségű főútvonal található a megyében: 44. számú főút, a 46. számú főút, valamint a 47. számú főút. A megye határátkelői közül említést érdemel az egy főútvonalon elhelyezkedő, valamint a nemzetközi vasúti, emellett mellékutakon is számos átkelővel rendelkezik Románia felé. (Békés Megyei Önkormányzat, 2011)

Exkluzív erőforrása az a termál- és gyógyvízkészlet, amelyre a megye híres fürdői építenek. További hévizek feltárása lehetséges a rendelkezésre álló kutatási adatok alapján, amelyet jelenleg többek közt Gyula, Orosháza, Gyomaendrőd, Békés, Békéscsaba, Tótkomlós, Füzesgyarmat fürdői hasznosítanak. Legértékesebb erőforrása azonban a jeles minőséggel rendelkező termőföld-állomány, amelyet bizonyít a megyében, országos viszonylatban nagyarányú szántómennyiség. (Békés Megyei Önkormányzat, 2011)

Az anyag célja, rövid felépítése

A hatásvizsgálat célja, hogy az infrastruktúra minőségének javítása, a regionális mobilitás, illetve az összekapcsolhatóság, az átjárhatóság és a hozzáférhetőség növelése érdekében a fejlesztéssel érintett település vonatkozásában bemutassa a jelenlegi helyzetet és feltárja a várható gazdasági, társadalmi és környezeti hatásokat. További cél, hogy a tanulmány bemutassa a megjelölt utak/csomópontok tervezésének szükségességét, elemezze azok jövőbeni hatásait.

Munkánk során igyekeztünk figyelembe venni a feltárható adatbázisok segítségével minden olyan információt, mely a közlekedési csomópont fejlesztésével kapcsolatban hatást gyakorolhat. Megjelentek gazdasági, társadalmi, turisztikai-idegenforgalmi, demográfiai, környezeti és baleseti szempontok is.

Tanulmányunkat azokkal a legfontosabb fogalmak tisztázásával, meghatározásával kezdtük, melyek elengedhetetlenül szükségesek ahhoz, hogy a szakértők számára egyértelműek legyenek anyagunk keretei és megfogalmazásai. E fogalmak többsége a környezet egyes elemeihez, a környezetterhelés köréhez kapcsolódnak. A csomópontok megépülése nem csupán a környezettel kapcsolatos hatásokat vizsgálja, hanem gazdaság, társadalmi folyamatokra történő kihatását is, így térség- és területfejlesztési fogalmak is szerepelnek meghatározásaink között.

A projekt háttérének bemutatása fejezetben kifejtjük azokat a meglévő infrastrukturális elemeket, fejlesztés alatt lévő folyamatokat, melyek hatással lehetnek a csomópont esetleges kialakítására. Így meghatározzuk az integrált városfejlesztési stratégiákban lévő fejlesztési irányokat és a megyei koncepciók és településfejlesztési koncepciók jövőbeni irányait is. A

gazdasági környezet magában foglalja a cégek, vállalkozások, mezőgazdasági termelők iránti elvárásokat, míg a társadalmi környezet kapcsán főként a lakosság mobilitási igényei jelennek meg a környezető települések, térségi csomópontok felé. Emellett természetesen a környezeti hatásokat vizsgálva kitekintünk a meglévő természeti környezetre (talaj, víz, levegő) történő kihatásokra is. E részünket helyzetértékeléssel és konklúzióval, fejlesztési javaslatokkal zárjuk.

A projekt hatáselemzése kapcsán az elvárt eredmények és hatások a legfontosabb része munkánknak, hiszen az esetlegesen tervezett közlekedéstechnikai beruházás jövőbeli eredményeit vázoljuk fel. Megvizsgáljuk, hogy a következő évtizedekben milyen gazdasági, társadalmi folyamatoknak kell megfelelnie és milyen környezetterhelési igénybevételnek lesz kitéve. Bemutatjuk a TEN-T útvonalakkal kapcsolatos illeszkedését, a regionális programok (INTERREG) fejlesztése nyomán meghatározott hatásokat és a szinergiákat a többi folyamatban lévő projekttel. 2050-ig trendelemzéssel megvizsgáljuk, hogy e folyamatok milyen igényeket kell kielégítsenek a jövőben.

Végezetül kifejtjük a módszertanunk (adatelemzés, trendelemzés, kockázatelemzés módszertanát, stb.), melyet felhasználtunk a fejlesztési javaslatunkhoz, végül a hivatkozásainkkal és irodalomjegyzékünkkel zárjuk kutatásunkat.

2. Fogalommeghatározások

Célcsoport: „A célcsoport a fogyasztók, felhasználók azon csoportja, akiket a vállalkozás, termék vagy szolgáltatás, mint vásárlót, ügyfelet, igénybe vevőt elképzel, és akihez aktivitásait igazítja.” (Ujvári, 2013)

Hatásterület: Olyan terület, melyen az adott tevékenység nyomán változás áll be a környezeti elemek, rendszerek állapotában, mely lehet kedvező vagy kedvezőtlen. (Barótfi, 2021)

Integrált településfejlesztési stratégia: „a településfejlesztési koncepcióban foglalt környezeti, társadalmi és gazdasági célok megvalósítását egyidejűleg szolgáló középtávú fejlesztési program” [1997. évi LXXVIII. tv. 2. § 12. pont]. „A rendelkezésre álló és bevonható források ismeretében meghatározza a településfejlesztési koncepcióban meghatározott célok megvalósítását egyidejűleg szolgáló beavatkozásokat, programokat, továbbá a megvalósítás eszközeit és nyomon követését” [1997. évi LXXVIII. tv. 9/A. § (2) bek.] (Építési jog, 2013)

Környezeti fenntarthatóság: „A fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen szükségleteit, anélkül, hogy veszélyeztetné a jövőnemzedékek esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket”. (ESZA, 2005) (ENSZ, 1987)

Környezeti hatás: Állapotváltozás, melynek mérhető következményei vannak az emberre, növény- és állatvilágra és egyéb természeti erőforrásra nézve. (Barótfi, 2021)

Környezeti hatástanulmány (KHT): Dokumentum a környezeti hatásvizsgálat során, mely döntéshozatalhoz szükséges adatokat, információkat tartalmaz. Általában munkacsoportok készítik mérések, számítások és más információk alapján. (Barótfi, 2021)

Környezeti hatásvizsgálat (KHV): Olyan eljárás, aminek célja, hogy felmérje a beruházás várható környezeti hatásait, azokat értékelje és befolyásolja az engedélyezéssel kapcsolatos döntéseket. (Barótfi, 2021)

Környezetkárosodás: A környezet egy elemének változása, szennyezése, mely eredményeképp a korábbi állapot nagy beavatkozással vagy nem állítható helyre és negatívan érinti az élővilágot. (Barótfi, 2021)

Környezetre gyakorolt hatás: A környezetben környezetterhelés, illetőleg a környezet igénybevétele következtében bekövetkező változás. (Barótfi, 2021)

Környezetszennyezés: „A környezet valamely elemének a kibocsátási határértéket meghaladó terhelése.” (Barótfi, 2021)

Környezetterhelés: „Valamely anyag vagy energia környezetbe bocsátása.” (Barótfi, 2021)

Környezetvédelem: A környezetvédelem azon tevékenységek összessége, melynek célja környezeti értékek megóvása. (Barótfi, 2021)

Okos város: Az okos város település, mely környezetét, digitális infrastruktúráját, szolgáltatásainak minőségét az elérhető legkorszerűbb és innovatívabb információtechnológiák alkalmazásával, fenntartható módon, a lakosok bevonásával fejleszti. (Lechner Nonprofit Kft., 2021)

Szinergia: több elem vagy tényező nyomán jobb eredmény jön létre, mintha külön vennének részt ezek az elemek a folyamatban. (HRporta, 2021)

Település: Egy meghatározott területen lévő, művi (épített) és természeti elemekből álló együttes, melynek fő funkciója, hogy az emberek számára lakóhelyként és egyéb tevékenységek helyeként szolgáljon. (Lechner Nonprofit Kft., 2021)

Településfejlesztés: olyan komplex tevékenység, amelynek a célja a település működőképességének fenntartása, melyben hosszú távon figyelembe kell venni a lakosság életfeltételeit, környezeti viszonyait, társadalmi folyamatait és célja ezek gyarapodása. (László & Pap, 2007)

Településfejlesztési koncepció (TK): Olyan dokumentum, mely megalapozza a településrendezési tervet és egyéb önkormányzati fejlesztéseket. Tartalmazza a társadalmi, gazdasági, műszaki és környezetvédelmi fejlesztéseket is. Olyan tevékenységek összessége, melyek segítik a lakosság életminőségének, gazdaságának, környezeti állapotának fejlődését és meghatározza 15-20 évre a fejlődési irányokat. (Lechner Tudásközpont, 2021)

TEN (Trans-European Networks - Transzeurópai Hálózatok): a Maastrichti Szerződésben lefektetett transzeurópai hálózatok programja három ágazatot foglal magába: az energia, a távközlés és a közlekedés területét. A megfogalmazott fejlesztéseket az Európai Unió és az érintett állam – esetleg magántőke – finanszírozza. (Lechner Nonprofit Kft., 2021)

Természeti kockázat / Természeti veszély / Természeti katasztrófa: Sok esemény hordoz lehetőséget az épített és a természeti környezetre, így el kell látni a településeket amennyire lehet a természeti kockázatokkal szemben. Ezek a megelőző intézkedések felhasználhatnak számos modern előrejelző technológiát, jelzőrendszert, területhasználati és településtervezési gyakorlatot. (Lechner Nonprofit Kft., 2021) (Council of Europe, 2007)

Térségfejlesztés: A területfejlesztés egy része, melynek célja egy konkrét térség vagy egység fejlesztése. E kisebb terület lehet régió, megye, járás, stb. (Wolters Kluwer, 1996) (Wolters Kluwer, 2005)

Területfejlesztési program: A területfejlesztési program (TP-t) a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 5. § n) pontja értelmében a területfejlesztési koncepció alapján kidolgozott középtávú cselekvési terv. Ez lehet stratégiai és operatív program, de mindkettő tartalmaz célokat és eszközöket a megadott időtávra, a programok ütemezést és felelősöket is. (Botka, Pét, Szilágyi, Salamin, & Radvánszki, 2009)

3. A projekt háttérének bemutatása

3.1. Jelenlegi infrastruktúra

Füzesgyarmat városa Békés megye északi csücskében található, a Berettyó folyótól 4 km-re. A Szeghalmi járás része, a hozzá legközelebb fekvő város a járásközpont, Szeghalom. Békés megye legészakabbi városa, melynek közvetlen vonzáskörzetébe sok kisebb település sorolható, ezek egy része – tekintettel Hajdú-Bihar és Jász-Nagykun-Szolnok megyék közelségére – nem Békés megyébe tartozik. A település közvetlen vonzerejével érintett lakossági létszám több, mint 50 ezer főt számlál.

Annak ellenére, hogy a város gazdasági vonzáskörzetébe több település tartozik, a közlekedés szempontjából sajnos előnytelen helyzetben van, mert a nagyobb, forgalmasabb utak elkerülik a várost, a kapcsolódó kisebb utak pedig igen rossz állapotúak. Ebből adódóan nem tud központi szerepet betölteni a térségben. (Füzesgyarmat Város, 2017)

A megyehatáron való elhelyezkedéséből adódóan Békéscsaba és Debrecen is jelentős hatást gyakorol a település működésére.

A település megközelítését az alábbi közutak biztosítják: 4212 - Püspökladány-Szeghalom, 4225 - Füzesgyarmat-Darvas és 4206 - Karcag- Füzesgyarmat.

1. ábra: Füzesgyarmat elérési ideje az autópálya csomópontig

Forrás: TEIR

Autóbusz közlekedés

A településen nem funkcionál helyi autóbusz közlekedés, csak helyközi forgalom áll rendelkezésre, naponta 8 járattal Bucsa és Szeghalom irányába, illetve irányából jönnek és

mennek autóbuszok. A helyközi járatok szállítási kapacitása 300-500 fő/nap. Autóbusz pályaudvar nem található a városban, a járatokra a kijelölt megállóhelyeken lehet fel és leszállni.

Vasúti közlekedés

A vasúti közlekedést tekintve Füzesgyarmat két vasúti megállóval is rendelkezik, az egyik a Füzesgyarmat vasútállomás, a másik pedig a Füzesgyarmat fürdő megállóhely. A Szeghalom – Püspökladány vasúti vonalon közlekedő vonatok érintik a várost, naponta 7 vonatpár jár, melyek szállítási kapacitása 100-200 fő/nap.

Repülőtér

Füzesgyarmaton nincs repülőtér, csak legközelebb a megyeszékhelyen, Békéscsabán, illetve a térségben Aradon, Temesváron, Szegeden és Debrecenben. (Békéscsaba Város, 2010)

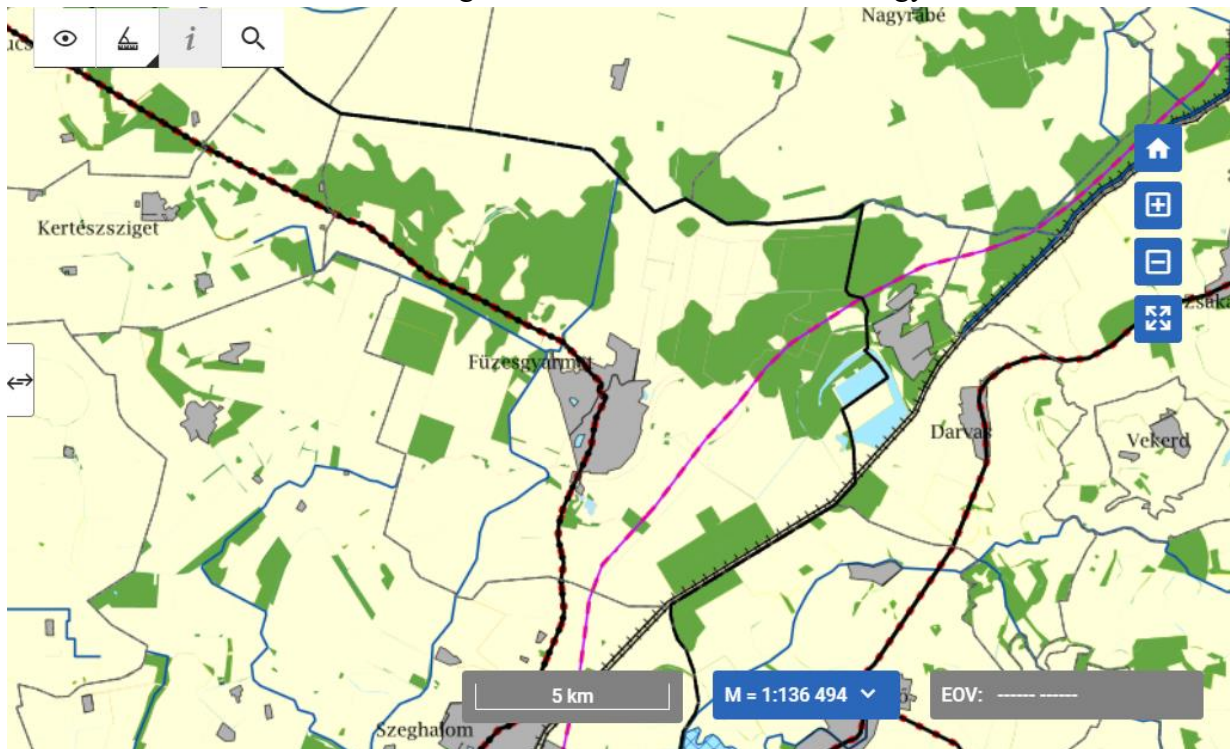
Vízi közlekedés

Vízi úti közlekedésről sajnos nem beszélhetünk.

Belső úthálózat

Füzesgyarmat belső úthálózatát tekintve az utak többsége aszfalt burkolattal lett ellátva, kisebb részük pedig zúzottköves burkolattal rendelkezik. A belterületi utak és gyalogosjárdák állapota megfelelőnek mondható, de több helyen javításra szorulnak. Ezzel ellentétben a mellékutak állapota nem megfelelő, teherbírásuk és szélességük kedvezőtlen, minőségük leromlott, nagyfokú javítás lenne szükséges. (Füzesgyarmat Város, 2017)

2. ábra: Országos Területrendezési Terv - Füzesgyarmat

Forrás: Lechner Nonprofit Kft.

Alföldi kertés-település jellegéből fakadóan jól elkülönülnek az utcák és a terek, beépítettsége falusias szintű, felépítése megőrizte az organikus jelleget, amely a további fejlesztésnek is alapját tudja szolgáltatni.

3. ábra: Közúti balesetek száma Füzesgyarmaton 2019-ben

Autóbusz által okozott balesetek, 2019 (eset)	,
Gyalogos okozta balesetek, 2019 (eset)	,
Halálos közúti közlekedési baleset, 2019 (eset)	,
Ittas állapotban okozott összes közúti közlekedési baleset, 2019 (eset)	2,
Járművek okozta összes baleset, 2019 (eset)	5,
Járművezetők által ittasan okozott balesetek, 2019 (eset)	2,
Kerékpár által okozott balesetek, 2019 (eset)	2,
Könnyű sérüléssel közúti közlekedési baleset, 2019 (eset)	3,
Közúti közlekedési baleset során könnyen sérült személy, 2019 (fő)	3,
Közúti közlekedési baleset során meghalt, megsérült személy, 2019 (fő)	5,
Közúti közlekedési baleset során meghalt személy, 2019 (fő)	,
Közúti közlekedési baleset során súlyosan sérült személy, 2019 (fő)	2,

Lakott területen kívül történt összes közúti közlekedési baleset, 2019 (eset)	2,
Lakott területen történt összes közúti közlekedési baleset, 2019 (eset)	3,
Motorkerékpár és segédmotoros kerékpár által okozott balesetek, 2019 (eset)	1,
Összes személyi sérüléssel járó közúti közlekedési baleset, 2019 (eset)	5,
Súlyos sérüléses közúti közlekedési baleset, 2019 (eset)	2,
Személygépkocsi által okozott balesetek, 2019 (eset)	2,
Tehergépkocsi által okozott balesetek, 2019 (eset)	,

Forrás: KSH és T-STAR adatok alapján saját szerkesztés

A közúti közlekedésbiztonsági helyzet értékelése a regisztrált közlekedési balesetek számával és a balesetek súlyosságával határozható meg.

A lakott területen belül történt összes közúti közlekedési baleset 2019. év folyamán 5 esetben fordult elő. Ezekben az esetekben mind a személyi (pl. figyelmetlenség), mind a közlekedési okok (közúti forgalom, közlekedési szabályok betartásának hiánya, úthibák stb.) szerepet játszottak. Mindenképp szükséges a közúti balesetek esélyét minimalizálni és ezzel jelentősen csökkenteni a közúti balesetek számát.

Lehetséges vonzerők a városban

- Városháza,
- Szent Borbála-szobor,
- neobarokk kút,
- Református templom,
- Unitárius templom,
- Tájház (Hegyesi János Emlékszoba),
- Szitás Erzsébet Képtár,
- Galambos Hintókészítő Műhely,
- Schamschula Virág ólom- és díszüveg készítő nyitott műhely,
- város körüli erdők (Dámvadas kert),
- Füzesgyarmati kastélypark Fürdő,
- kistérségi kerékpártúra 3. számú útvonala,
- Kertészsziget gyalogtúra,
- kistérségi vízi útvonalak.
(Füzesgyarmat Város, 2017)
- Népi gazdaház, Jókai u. 5. sz. (műemlékvédelem alatt álló épület)
- Népi kiscsardaház, Simonyi u. 1. sz. (műemlékvédelem alatt álló épület)
- Református templom, Kálvin tér 1. sz. (műemlékvédelem alatt álló épület)
- Református Parókia, Bethlen u. 1. (Csánky Dezső szülőháza) (műemlékvédelem alatt álló épület) (Füzesgyarmat Város, 2013)

Agrár- és élelmiszergazdaság

Füzesgyarmat talaja jó termőképességgel rendelkezik, habár a belvíz és az aszály minőségromboló tényezőkként jelen vannak. Jó tápanyag-szolgáltató képessége az utóbbi években visszaesett, a jellemző szántóföldi művelési mód mellett az extenzív takarmány- és ipari növénytermesztés is jelen van. (Füzesgyarmat Város, 2013)

Természeti környezet

A térség legnagyobb része a Dévaványai-síkon és a Kis-Sárréten helyezkedik el, Füzesgyarmat a Berettyó-Körösvidék középtáj sarkánál levő Dévaványai-sík kistáj keleti szélén fekszik. A kistáj települései még Dévaványa, Ecsegfalva, Füzesgyarmat, Kertészsziget és Szeghalom. Füzesgyarmat két folyó, nyugatról a Hortobágy-Berettyó és keletről a Berettyó között terül el. Vízhőmérséklet szempontjából a Berettyó II., a Hortobágy-Berettyó III. osztályú minőséget képvisel. (Füzesgyarmat Város, 2017)

4. ábra: Füzesgyarmat természeti környezete

Forrás: TEIR

Társadalmi jövőkép

A helyi identitás erősítése elsőrendű feladat, amelynek célcsoportjai lehet a helyi kisközösségek, civil szervezetek. A természeti, épített és kulturális örökség területén szintén szemléletformálás szükséges, amely által a helyi identitástudat is erősödhet. A közösségi keretek között végzett munka, a helyi értékek köré épülő programok e célra kifejezetten alkalmasak. Füzesgyarmat legtöbb stratégiai céljának teljes körű megvalósításához nélkülözhetetlenek a hasonló aktivitások.

Gazdasági jövőkép

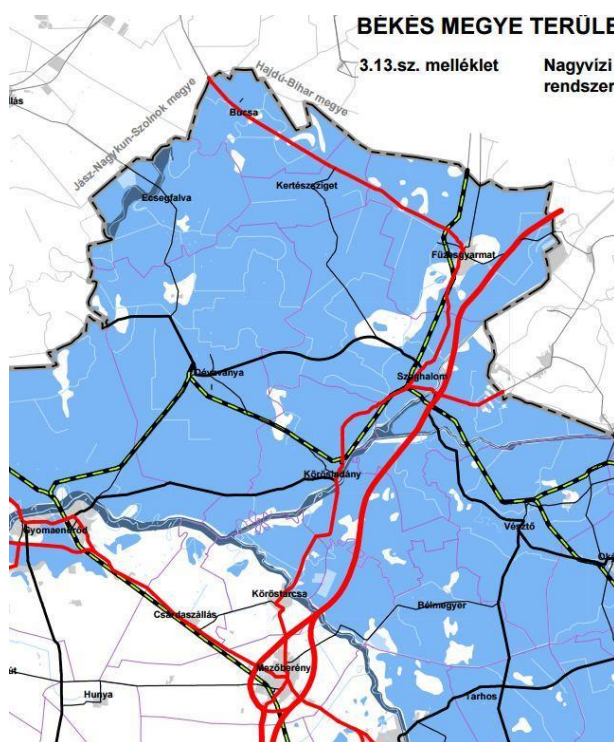
Tőkebevonás céljára alkalmas a vasútvonal és a 47-es út bevezető szakasza, zöldmezős fejlesztések kialakítására alkalmas területei. A fejlesztések egyrészt bővítést, a jelenlegi fejlesztések továbbvitelét jelentik, másrészt új fejlesztések megkezdését is.

3.2. Vonatkozó stratégiák bemutatása

Füzesgyarmat Város Önkormányzata az Integrált Területfejlesztési Stratégiáját (ITS) úgy alkotta meg, hogy annak fejlesztési céljai összhangban legyenek mind a település egyéb programjaival (például Füzesgyarmat Város Gazdaságfejlesztési Programja 2015-2020, Füzesgyarmat Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2013, felülvizsgálva 2015), mind pedig

a megyei és országos programok (például Békés Megye Területfejlesztési Programja, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió, OFTK) tartalmával. Tekintettel arra, hogy az ITS 2. stratégiai célja, azaz a *Minőségi élet feltételeinek javítása*, „élhetőbb” város magába foglalja az infrastrukturális adottságok fejlesztései között a közlekedés fejlesztését, a tanulmányunk tárgyát képező közlekedési fejlesztések mind magával ITS-el, mind pedig az ITS-el összhangban álló egyéb dokumentumokkal illeszkedést mutatnak. (Füzesgyarmat Város Önkormányzata, 2017)

5. ábra: Füzesgyarmat térségi szerkezeti terve

Forrás: TEIR

Településfejlesztési Konceptió

A város Településfejlesztési Konceptiója 3. számú átfogó célja értelmében „Fenntartható és élhető Füzesgyarmat” kialakítása tervezett, amely cél magába foglalja a minőségi lakókörnyezet megteremtésének eléréséhez a közlekedés fejlesztésének szükségességét. (Füzesgyarmat Város Önkormányzata)

Füzesgyarmat közlekedési helyzete nem igazán kedvező, ennek javítása érdekében fel kell használnia a következő fejlesztési eszközöket: a településen jellemzően működő kis- és középvállalkozások versenyképességének növelése érdekében a helyi üzleti környezet infrastrukturális elemeinek (pl. meglévő ipari park) és a cégek számára nyújtott szolgáltatások (pl. raktár bérlés) minőségi fejlesztése. Továbbá, a turisztikai szereplők közötti

együttműködések erősítése, komplex szolgáltatások nyújtása és portfóliók összehangolása révén is növelheti a város vonzerejét.

A következőkben bemutatjuk a legfontosabb vonatkozó stratégiákat:

Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia 2012-2024: A területfejlesztési koncepció megerősíti a fenntarthatóságról kialakult nemzeti egyetértést, külön prioritást szentelve a környezeti infrastruktúra fejlesztésének.

Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia 2018-2030: A stratégia és a területfejlesztési koncepció célrendszere összeér. A specifikus célok között megjelenik a természeti erőforrások megóvása és az energiahatékonyság növelése. A stratégiai célok közül az S1. (gazdaságfejlesztés) és S2. (környezeti infrastruktúra) tartalmazhat potenciálisan dekarbonizációs célú konkrét fejlesztéseket.

Nemzeti Tájstratégia 2017-2026: A stratégia területhasználati elvei összhangban vannak a területfejlesztési koncepció szellemiségével, célrendszere pedig támogatja a környezetbarát technológiák elterjedését és a természeti értékek védelmét.

Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia 2014-2030: A koncepció mindkét átfogó célja összhangban van a stratégia nevesített társadalmi céljaival. A koncepció készítői által végzett koherencia-vizsgálat eredményein túl a stratégia fontos alapelve, hogy kerülendő az új közlekedési infrastruktúra létesítése a termőtalaj és a természeti területek kárára, valamint az energia- és szállítási igényes termelési módokat igénylő gazdasági tevékenységek ösztönzése. Ez az alapelv potenciálisan sérülhet, ha a közlekedés- és gazdaságfejlesztési intézkedések részletes tervezése során nem kerül figyelembevételre.

Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia: A koncepció nem jelenít meg a Békés megyéhez hasonló, az alacsony tudás- és technológia- intenzitású régiók csoportjába tartozó megyék esetén specifikus kitörési pontként azonosított, és hagyományos, a környezetet jobban terhelő gazdasági tevékenységeket potenciálisan kiváltani képes intelligens technológiákat (korszerű anyag- és csomagolótechnológia, modern építőipari anyagtechnológiák, vegyipar, logisztika).

Negyedik Nemzeti Környezetvédelmi Program 2015-2020: A program Békés megye több olyan környezeti sajátosságát is kiemeli, amely miatt bármilyen, potenciálisan környezetterheléssel járó tevékenység csak megfelelő körültekintéssel végezhető:

- Békéscsaba olyan nagyvárosi légszennyezettségi agglomeráció, ahol egyes szennyező anyagok koncentrációja tartósan vagy időszakosan a levegőterheltségi határérték feletti.
- Egyes békési járásokban az ivóvíz arzén és/vagy bór koncentrációja nem megfelelő.
- A megye településeinek jelentős része közepes vagy magas árvízi kockázatú.
- A megye területének legnagyobb része közepes vagy magas belvízi kockázatú.
- A megye jelentős része vízbázis--védelmi szempontból nitrát-érzékeny.

A program a jó életminőség és az egészséges élet közvetlen környezeti feltételeinek biztosítása érdekében kiemelten kezeli a környezeti zajnak való kitettség csökkentését, és az ez által okozott káros hatások kiküszöbölését. Ugyanakkor a koncepció helyzetértékelése ezzel a területtel csak szűkkörűen foglalkozik, célrendszerében pedig nem tér rá ki.

Szennyvíziszap Kezelési és Hasznosítási Stratégia 2014-2023: A stratégia az országban keletkező szennyvíziszap kezelésére és hasznosítására 48 iszapkezelési térség kialakítását javasolja, köztük a békéscsabai központtal működő Viharsarok iszapkezelési térséggel. A koncepció tartalmazza ugyan a szennyvíz- és csapadékvíz technológiai és környezetvédelmi szempontból is elfogadható szintű kezelését, de a fenntartható fejlődés környezeti követelményeinek megfelelő iszapkezelésre nem fókuszál.

Hazai Elektromobilitási Stratégia (Jedlik Ányos terv 2.0): A területfejlesztési koncepció fenntartható infrastruktúrákra irányuló specifikus céljai között nem kerül kiemelésre közlekedést ösztönző, vagy azt a helyi megújuló energiatermelési és tárolási rendszerekbe integráló lépések.

3.3. Gazdasági környezet

A gazdasági szereplők közül a vállalkezési szektor mikro- és kisvállalkozásai, valamint az egyéni vállalkozók és őstermelők működnek leginkább a városban. Az aktív vállalkozások főként a kereskedelem és a javítás ágazatokban tevékenykednek. (Füzesgyarmat Város Önkormányzata Gazdasági Program , 2015)

Fontos gazdasági potenciált képez a kialakított ipari terület, ezen belül a - Füzesgyarmati Ipari Park Fejlesztő és Üzemeltető Kft. által működtetett - Füzesgyarmati Ipari Park az ipari cégek gyűjtőhelyét képezi a településen. A 2003-ban alakult ipari park folyamatos fejlesztés alatt áll, az iparcsarnokok és raktárépületek kiadásra rendelkezésre állnak a vállalkozások számára, köztük például a KUKA Robotics Hungária Ipari Kft. a legnagyobb bérlők közül.

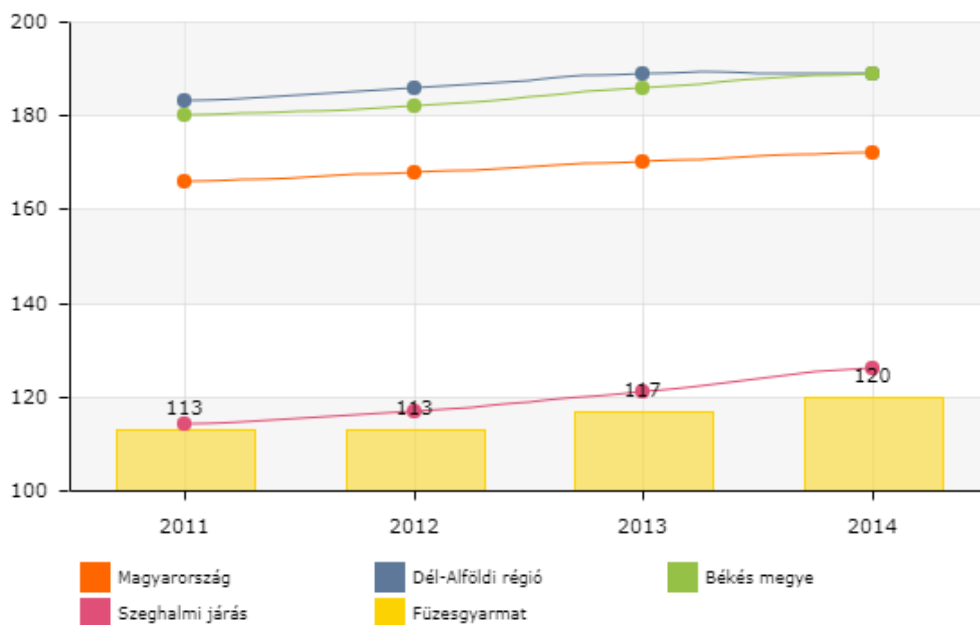
Alapvető cél a helyi gazdaság erősítése, elsősorban a már a városban működő, további fejlődésüket tervező, beruházásokat megvalósító vállalkozások céljainak támogatása, valamint a munkahelyteremtést eredményező újabb befektetők, beruházások Füzesgyarmatra vonzása a megfelelő infrastruktúrával ellátott ipari területek további kialakításával, az ügyintézés megkönnyítésével és vállalkozásbarát önkormányzat működtetésével. A Füzesgyarmaton működő cégek, a helyi vállalkozások, a helyi gazdasági élet motorjai.

Mezőgazdaság

A mezőgazdasági ágazat a régmúlta visszatekintően meghatározó szerepet tölt be a város gazdasági életében.

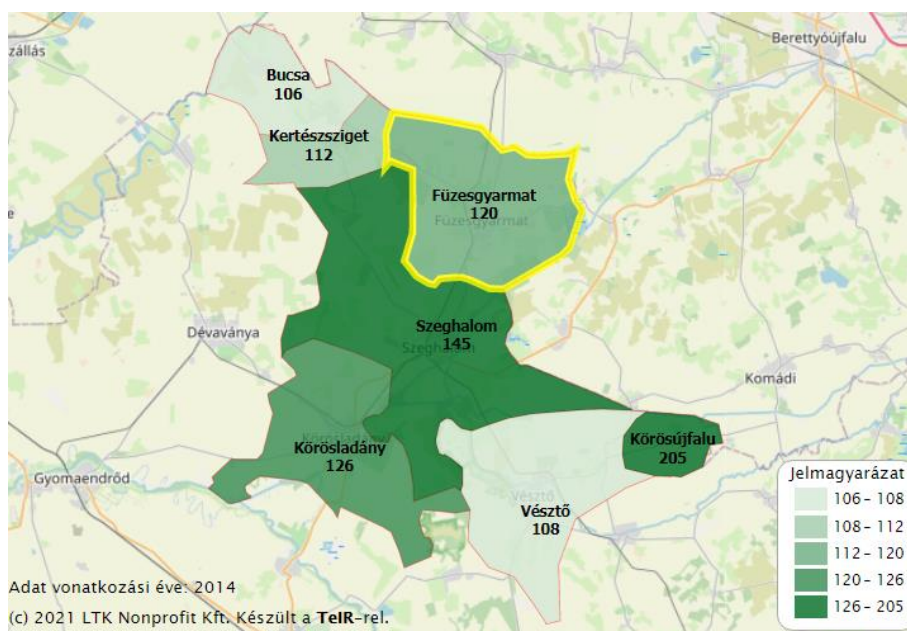
A település mezőgazdasági fókusza az állattenyésztés, a tevékenység az iparüzésiadó-fizetéssel is nagyfokú korrelációt mutat, a legnagyobb adófizetők állattenyésztéssel is foglalkoznak. A leginkább sertés, szarvasmarha, juhtenyésztés a jellemző, emellett többen lovakat is tartanak. Mezőgazdasági termelést őstermelőként mintegy 100 fő végez, ennek többszöröse az egyéni gazdaságok száma. (Füzesgyarmat Város Önkormányzata Gazdasági Program , 2015)

6. ábra: Regisztrált gazdasági vállalkozások száma ezer lakosra, 2011-2014. (db)

Forrás: Lechner Nonprofit Kft.

7. ábra: Regisztrált gazdasági vállalkozások száma ezer lakosra 2011-től (db)

Forrás: Lechner Nonprofit Kft.

A város alatt lévő földgáz és kőolaj kitermelésének megindítása fontos fordulópont volt a település életében. A MOL Nyrt. révén számottevő investálás, infrastrukturális fejlesztések történtek. A fűzesgyarmati földgázlelőhely az ország 10 legnagyobb földgáz-előfordulása közé sorolható. (Fűzesgyarmat Város, 2013)

8. ábra: Fűzesgyarmat - nyilvántartott munkanélküliek száma - 2019 év

Általános iskola 8 osztályánál kevesebb végzettséggel rendelkező nyilvántartott álláskeresők, 2019 (fő)	3,
Általános iskolai végzettségű nyilvántartott álláskeresők, 2019 (fő)	68,
Egy éven túl nyilvántartott álláskeresők: férfi, 2019 (fő)	5,
Egy éven túl nyilvántartott álláskeresők: nő, 2019 (fő)	12,
Egy éven túl nyilvántartott álláskeresők összesen, 2019 (fő)	17,
Egyetemi végzettségű nyilvántartott álláskeresők, 2019 (fő)	3,
Fizikai foglalkozású nyilvántartott álláskeresők, 2019 (fő)	173,
Főiskolai végzettségű nyilvántartott álláskeresők, 2019 (fő)	3,
Közfoglalkoztatottak, 2019 (fő)	176,
Nyilvántartott álláskeresők: férfi, 2019 (fő)	108,
Nyilvántartott álláskeresők: nő, 2019 (fő)	88,
Nyilvántartott álláskeresők összesen, 2019 (fő)	196,
Nyilvántartott álláskeresők: 0-18 éves, 2019 (fő)	5,
Nyilvántartott álláskeresők: 19-20 éves, 2019 (fő)	15,
Nyilvántartott álláskeresők: 21-25 éves, 2019 (fő)	22,
Nyilvántartott álláskeresők: 26-30 éves, 2019 (fő)	28,
Nyilvántartott álláskeresők: 31-35 éves, 2019 (fő)	13,
Nyilvántartott álláskeresők: 36-40 éves, 2019 (fő)	19,
Nyilvántartott álláskeresők: 41-45 éves, 2019 (fő)	21,
Nyilvántartott álláskeresők: 46-50 éves, 2019 (fő)	23,
Nyilvántartott álláskeresők: 51-55 éves, 2019 (fő)	23,
Nyilvántartott álláskeresők: 51-60 éves, 2019 (fő)	13,
Nyilvántartott álláskeresők: 61-X éves, 2019 (fő)	14,
Nyilvántartott megváltozott munkaképességű álláskeresők, 2019 (fő)	2,
Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők: férfi, 2019 (fő)	14,
Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők: nő, 2019 (fő)	11,

Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők, 2019 (fő)	25,
Szakiskolai végzettségű nyilvántartott álláskeresők, 2019 (fő)	9,
Szakközépiskolai, technikai, gimnáziumi végzettségű nyilvántartott álláskeresők, 2019 (fő)	50,
Szaktanácsos végzettségű nyilvántartott álláskeresők, 2019 (fő)	58,
Szellemi foglalkozású nyilvántartott álláskeresők, 2019 (fő)	23,
180 napon túli nyilvántartott álláskeresők: férfi, 2019 (fő)	26,
180 napon túli nyilvántartott álláskeresők: nő, 2019 (fő)	31,
180 napon túli nyilvántartott álláskeresők összesen, 2019 (fő)	57,
Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközzel támogatottak, 2019 (fő)	231,
Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők, 2019 (fő)	67,
Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők, 2019 (fő)	98,
Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők, 2019 (fő)	31,

Forrás: KSH és T-STAR adatok alapján saját szerkesztés

A KSH adatai alapján a megye munkanélküliségi adatai az országos átlagtól negatív irányban tértek el. 2014-ben a munkanélküliségi ráta 8,7 százalék volt, ami 2,1 százalékponttal magasabb az országos átlagnál, valamint 0,8 százalékponttal magasabb a régió átlagánál. A regisztrált munkanélküliek 2008-as tetőzése óta markáns csökkenést mutat.

A munkanélküliek száma, aránya apadást mutatott Füzesgyarmaton az utóbbi tíz évet tekintve. Napjainkra a munkanélküliek aránya alig több, mint 10 százalék. Füzesgyarmat esetében különösen jelentős a képzettséggel nem rendelkező munkanélküliek száma, 20 százalékkal népesebb csoportjuk a helyi munkanélküliség felét teszi ki és valószínűleg ezek a munkanélküliek teszik ki nagy számban a 180 napnál régebben álláskeresők csoportját. (Füzesgyarmat Város, 2013)

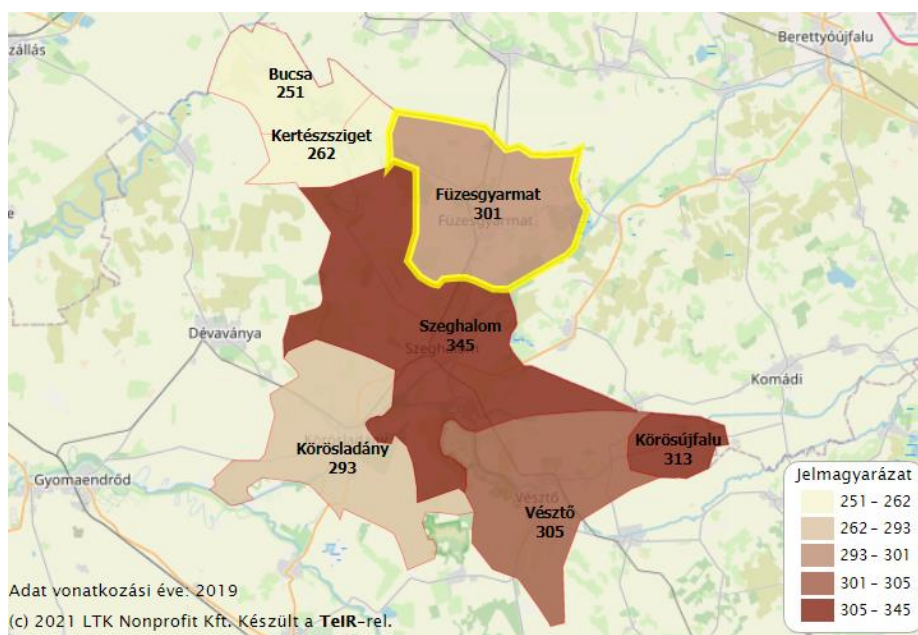
9. ábra: A járművek száma Füzesgyarmaton (2019)

Áruszállító tehergépkocsik, 2019 (db)	229,
Autóbuszok, 2019 (db)	4,
Benzinüzemű személygépkocsik, 2019 (db)	1115,
Benzinüzemű tehergépkocsik, 2019 (db)	9,
Egyéb üzemű személygépkocsik, 2019 (db)	28,
Egyéb üzemű tehergépkocsik, 2019 (db)	2,
Gázolajüzemű személygépkocsik, 2019 (db)	493,
Gázolajüzemű tehergépkocsik, 2019 (db)	221,
Lassú járművek, 2019 (db)	123,

Magyarországon első alkalommal forgalomba helyezett áruszállító tehergépkocsik, 2019 (db)	7,
Magyarországon első alkalommal forgalomba helyezett gépjárművek, 2019 (db)	89,
Magyarországon első alkalommal forgalomba helyezett személygépkocsik, 2019 (db)	71,
Magyarországon első alkalommal forgalomba helyezett személyszállító gépjárművek, 2019 (db)	75,
Magyarországon első alkalommal forgalomba helyezett tehergépkocsik (különleges célú gépkocsival együtt), 2019 (db)	7,
Magyarországon első alkalommal forgalomba helyezett teherszállító gépjárművek (különleges célú gépkocsikkal együtt), 2019 (db)	14,
Magyarországon első alkalommal forgalomba helyezett vontatók, 2019 (db)	7,
Motorkerékpárok, 2019 (db)	99,
Személygépkocsik (üzemeltető lakóhelye szerint, dec. 31.), 2019 (db)	1636,
Személyszállító gépjárművek összesen, 2019 (db)	1739,
Tehergépkocsik (különleges célú gépkocsival együtt), 2019 (db)	232,
Teherszállító gépjárművek (különleges célú gépkocsik nélkül), 2019 (db)	300,
Teherszállító gépjárművek (különleges célú gépkocsival együtt), 2019 (db)	303,
Természetes személy által üzemeltetett személygépkocsik, 2019 (db)	1613,
Vontatmányok összesen, 2019 (db)	322,
Vontatók, 2019 (db)	71,

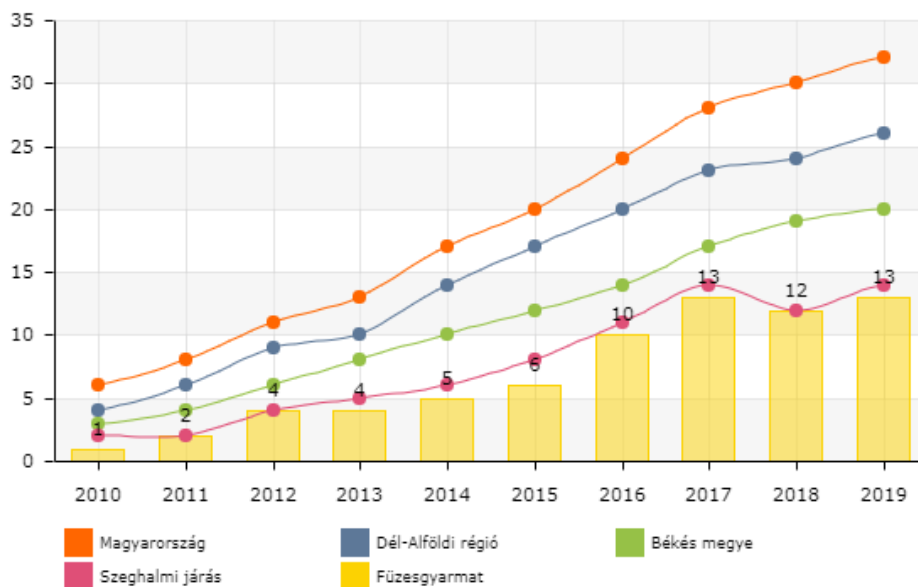
Forrás: KSH és T-STAR adatok alapján saját szerkesztés

10. ábra: Személygépkocsik száma, ezer lakosra (db)

Forrás: Lechner Nonprofit Kft.

11. ábra: Újonnan forgalom helyezett személygépkocsik száma, ezer lakosra (db)

Forrás: Lechner Nonprofit Kft.

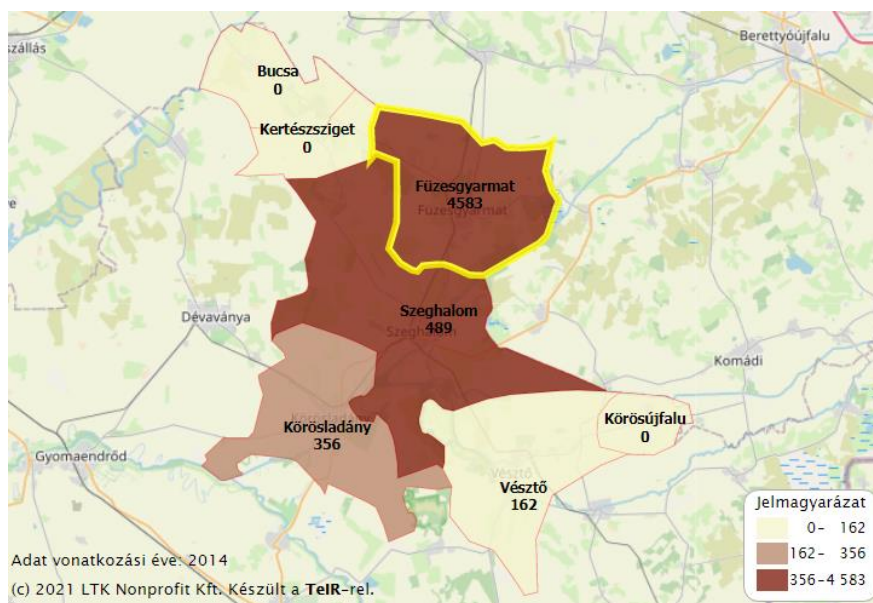
Kereskedelmi szolgáltatások

Turisztika

Egészségturizmus

A város turisztikai adottságai közül kiemelkedik a füzesgyarmati Kastélypark Fürdő. Az egész évben nyitva tartó fürdőben a "Sárrét Gyöngye" elnevezésű gyógyvíz érhető el, amely nátrium-hidrogénkarbonátos víz, jelentős bromid, jodid és metabórsavtartalommal. A gyógyvíz jótékony hatását az idegrendszeri, az emésztőrendszeri, az anyagcsere, a mozgásszervi, a nőgyógyászati és az urológiai betegségekre fejt ki. A város fentebb említett látványai mellett a vendéglátó egységek és szálláshelyek a fürdő környékén csoportosulnak. (Kastélypark Fürdő Füzesgyarmat, dátum nélkül.)

12. ábra: Vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken ezer lakosra (db)

Forrás: Lechner Nonprofit Kft.

Sportturizmus

Füzesgyarmat a lovassport terén kiemelkedő infrastruktúrával rendelkezik, emellett évente több lovas rendezvénynek (például Füzesgyarmati Lovas Napok) is helyt ad. Az országos és nemzetközi lovas versenyek, illetve rendezvények helyszíne a Fogathajtó és lovas pálya. A sportpálya és a sportszarnok igen kedvelt és jól kihasznált infrastrukturális egységei a városnak. Ezen kívül működik még a településen koronglövő pálya is. (Füzesgyarmat Város, 2013)

Aktív turizmus

A város körüli erdők (pl. Dámvadas kert) híresek állat- és növényvilágukról, amely túrázásra és vadászatra egyaránt alkalmassá teszi a környéket. Emellett a természetjárók, túrázni vágyók több különböző típusú túraútvonalat találhatnak, mint ilyen például a kistérségi kerékpártúra 3. számú útvonala, amely Füzesgyarmatról indul és ide is tér vissza, illetve a gyalogtúrák közül a

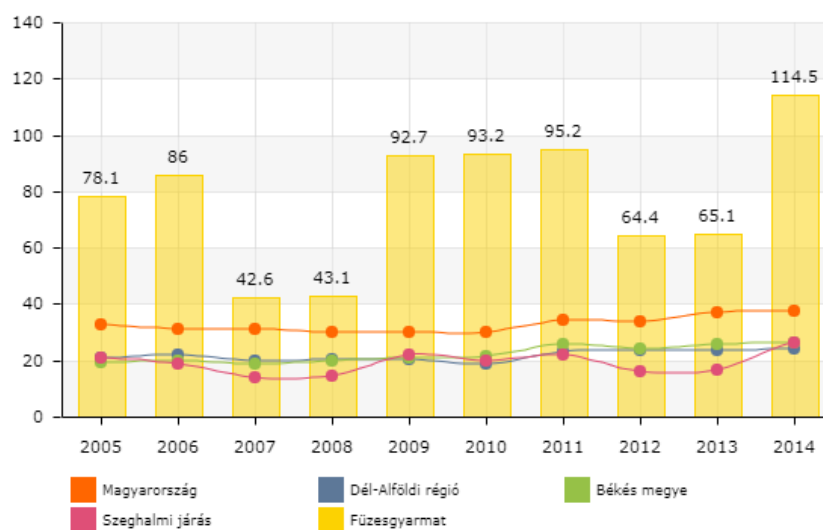
Kertészsziget gyalogtúra, továbbá különböző kistérségi vízi útvonalak is fellelhetőek. (Füzesgyarmat Város, 2013)

A termásvíz hasznosítása

A város nagy hévízkészlettel rendelkezik, amelyet a helyi fürdő is hasznosít. A 40-70 °C közötti hőmérsékletű vizet mintegy két évtizede nyilvánították gyógyvízzé. A gyógyvízre épülő turisztikai tevékenység nemzetközi hírű.

(Füzesgyarmat Város, 2013)

13. ábra: Összes kereskedelmi szálláshely szállásférőhelyeinek száma, ezer lakosra (db)

Forrás: Lechner Nonprofit Kft.

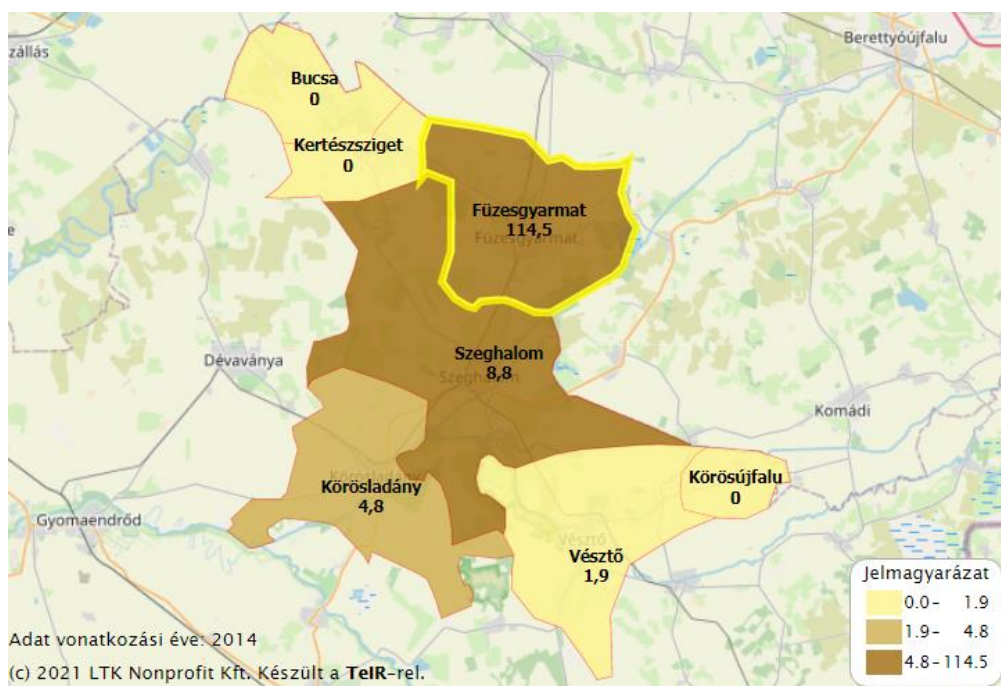
Kereskedelmi szálláshelyek

A város turisztikai desztinációinak köszönhetően számos szálláshellyel rendelkezik. A szálláskínálat sokszínű, számos igényt kielégítő és egyéb szolgáltatásokat is felsorakoztató kereskedelmi egységekből áll. Ezek közül a legjelentősebb a Thermal Hotel Gara Gyógy szálló***, a többi szálláshely kisebb kapacitással és kevesebb szolgáltatással rendelkezik, mint ilyen a Békavár Vendégház, a Kiskastély Fogadó és Étterem, stb. (Füzesgyarmat Város, 2017)

A turisztikai potenciál erősítése érdekében a település céljai között szerepel a kereskedelmi szálláshelyek fejlesztése. (Füzesgyarmat Város Önkormányzata, 2017)

14. ábra: Összes kereskedelmi szálláshely szállásférőhelyeinek száma, ezer lakosra (db)

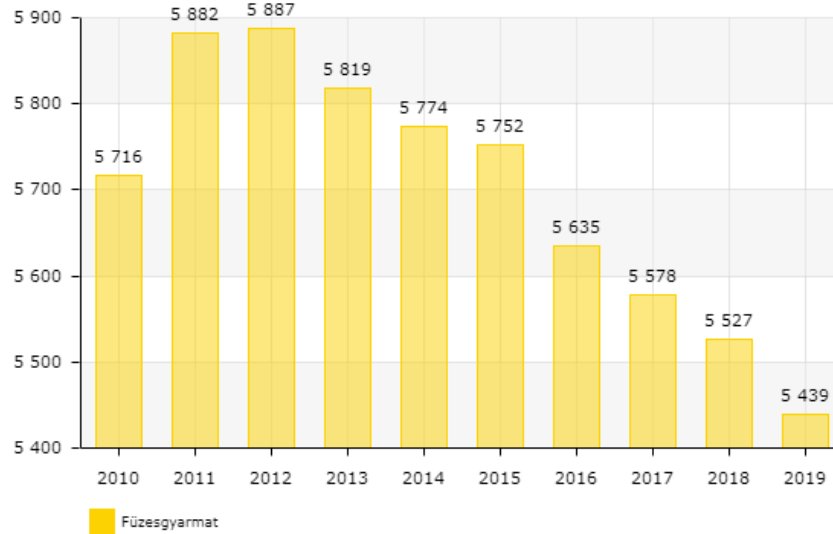
Forrás: Lechner Nonprofit Kft.

3.4. Társadalmi környezet

Az etnikai adatokat tekintve a város lakosságának majdnem egésze (99%-a) magyar, 1%-a cigány nemzetiségű a 2001-es népszámlálás során érkezett válaszok alapján.

Vallási szempontból Füzesgyarmat homogénnek tekinthető: nagy részben református (90%), kisebb részben unitárius, valamint római katolikus vallást követnek a népszámlálás válaszai alapján. A népszámlálás módszertana azonban nem ad választ arra, hogy a válaszadó milyen mértékben, illetve milyen mélységben tekinti magát vallásosnak. Így például a meg nem keresztelt válaszadó is tekintheti magát vallásosnak, felekezethez tartozónak, míg a megkeresztelt, felekezethez tartozó is a saját maga módján, akár passzív módon gyakorolhatja (avagy nem gyakorolhatja) vallását. (Füzesgyarmat Város, 2013)

15. ábra: Füzesgyarmat város lakosság száma (2010-2019)

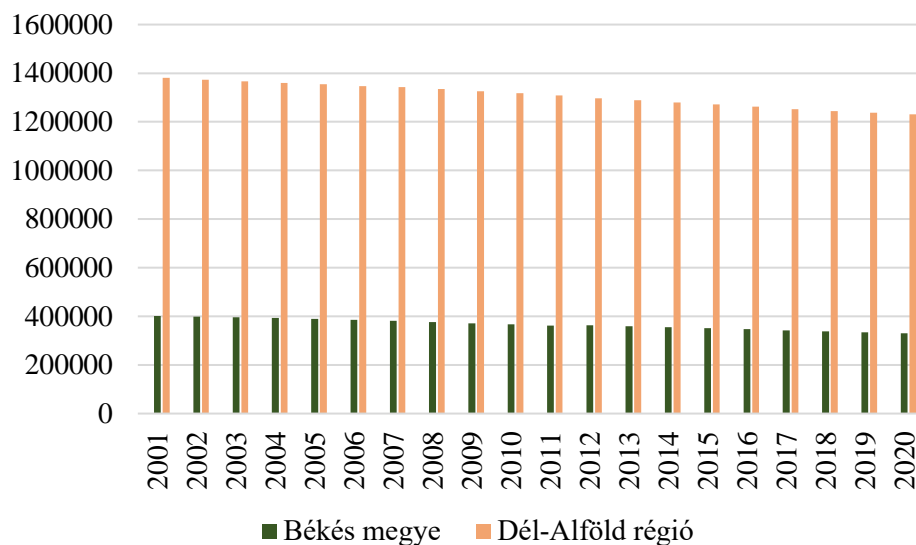
Forrás: Lechner Nonprofit Kft.

Füzesgyarmat népessége szigorúan monoton csökkenést, a népesség egyenletes fogyását mutatja, ez a trend illeszkedik az országos, valamint megyei trendekhez, amely vizsgálati fókuszokban szintén hosszabb ideje tartó népességfogyás tapasztalható. Az okokat keresve sem térnek el az egyes földrajzi dimenziók kiváltó okai, a természetes szaporodás (fogyás) és a negatív vándorlási egyenleg (elvándorlás) a főbb kiváltó okok.

A lakosság szám az utóbbi mintegy két évtizedet tekintve tehát csökkent mind települési, mind megyei viszonylatban. Mértéke kapcsán települési szinten egytizednél enyhén kevesebb volt a lakosságfogyás aránya, míg megyei szinten egytizedével csökkent a lakosság szám egy évtized alatt, 2000 és 2010 között.

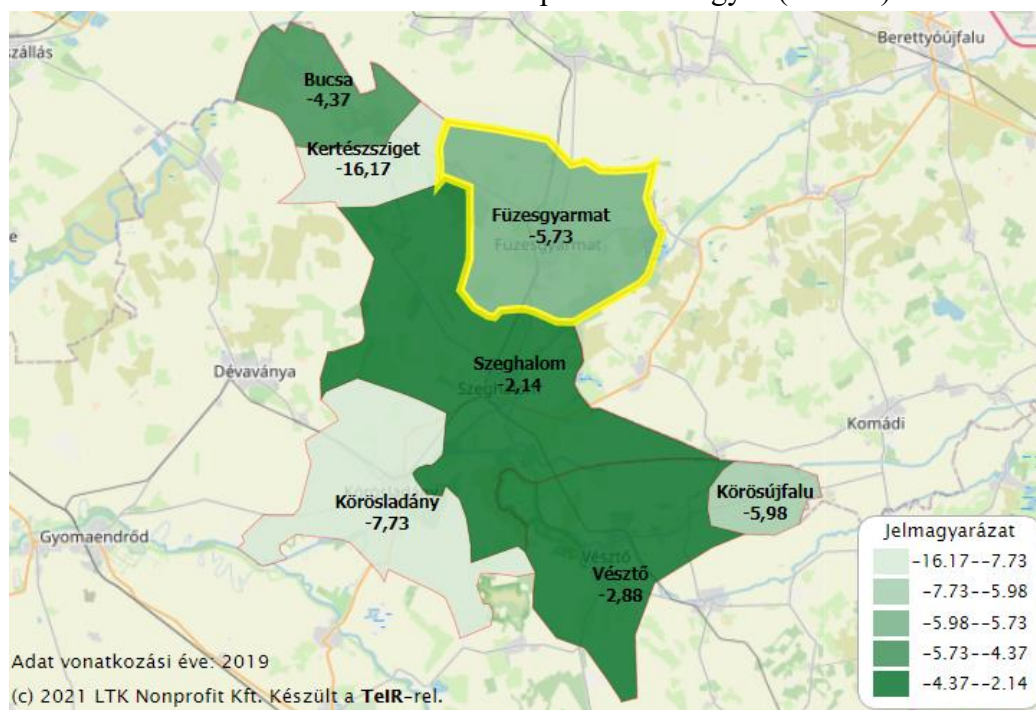
A népességszám-csökkenés sajnos fokozottan érinti a gyermekkorú korcsoportot, esetükben tíz év alatt mintegy 30 százalékos fogyás volt tapasztalható a 2001. évi népszámlálás és 2010 között, ami jelentősen felülmúlja a megyei 24 százalékos hasonló értéket. Az aktív korú, munkaerőpiaci szempontból lényeges korosztály száma mintegy 12 százalékkal csökkent, ezzel szemben viszont – szintén negatív tendenciaként – a 60 év feletti, munkaerőpiaci szempontból passzív korosztály szereplőinek száma több, mint 6 százalékkal nőtt tíz év alatt. Az öregedési index szerint a nyugdíjkorhatárba belépők száma minden vizsgált évben meghaladta a maximum 14 évesek számát, ami a társadalmi és gazdasági fenntarthatóság ellen ható jelenség. (Füzesgyarmat Város, 2013)

16. ábra: A Dél-Alföld és Békés megye lakosságának alakulása (1990-2020, fő)

Forrás: KSH adatok alapján saját szerkesztés

17. ábra: Természetes szaporodás és fogyás (ezrelék)

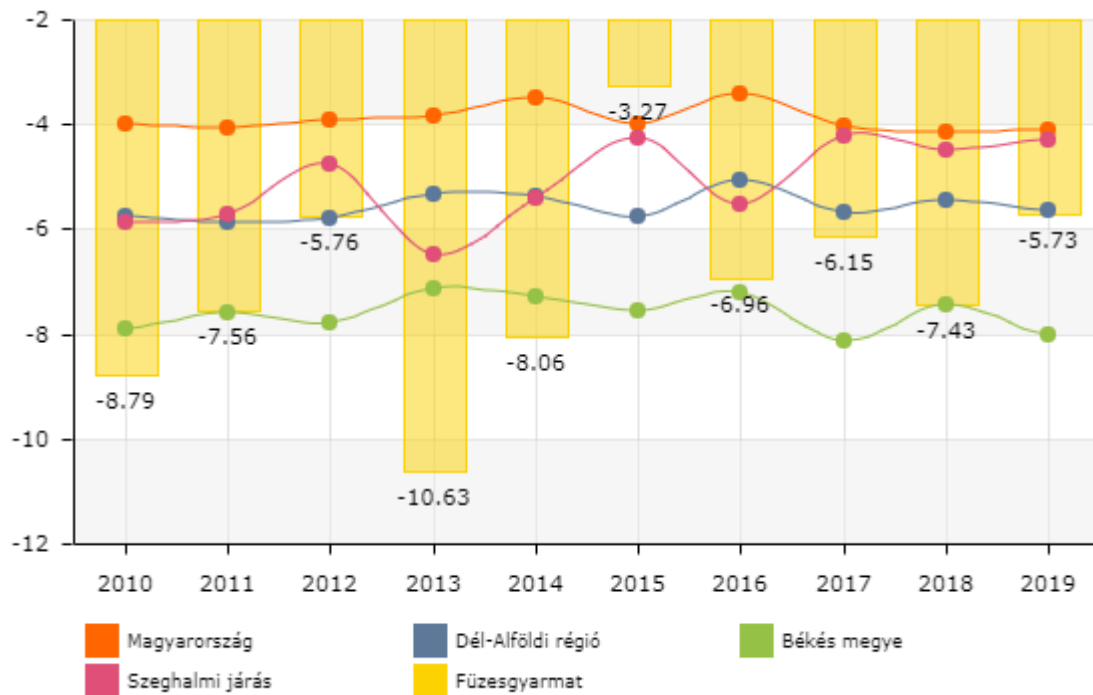

Forrás: Lechner Nonprofit Kft.

A lakónépesség dinamikájának megállapítása komplex vizsgálati fókusz igényel, amelyben a születés és halálozás – mint természetes népességváltozási tényezők – és az elvándorlás és bevándorlás – mint mesterséges népességváltozást előidéző tényezők – együttes vizsgálata

szükséges. A mutatók vizsgálatának természetesen elkülönítetten is van relevanciája, az idősoros adatok figyelembe vétele szintén kiemelt fontosságú, ahogyan az egyes részterületek szerinti vizsgálatok is hasznos információkkal szolgálhatnak. Vizsgálatunkban megállapítható, hogy az élve születések és a halálozások különbözete minden vizsgálati évben negatív, azaz természetes fogyást mutat. (Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata, 2019)

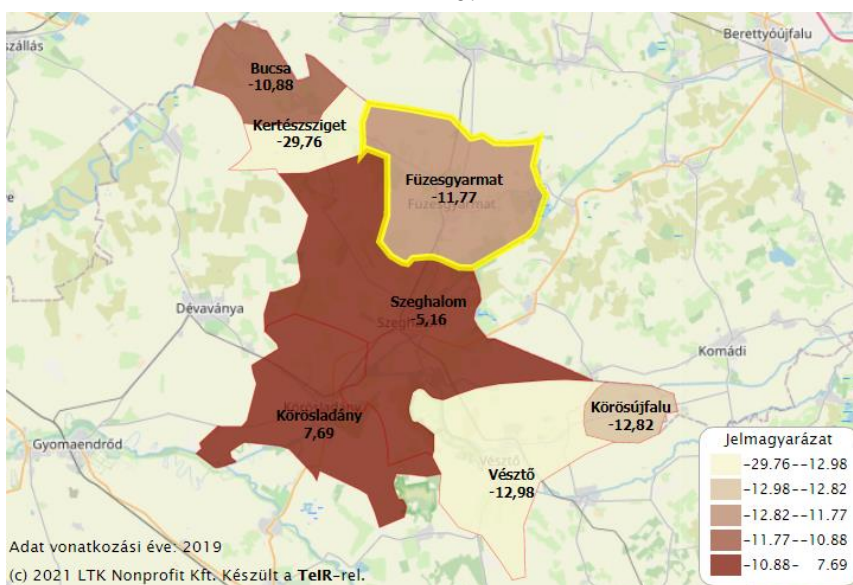
18. ábra: Füzesgyarmat város öregedési mutatója

Forrás: Lechner Nonprofit Kft..

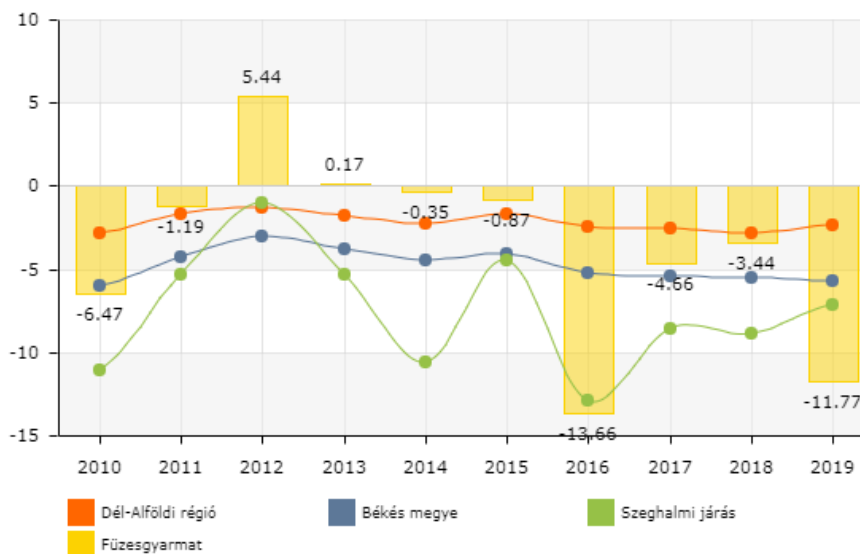
19. ábra: Vándorlási egyenleg (ezrelék)

20.

Forrás: Lechner Nonprofit Kft.

21. ábra: Vándorlási egyenleg Füzesgyarmaton

Forrás: Lechner Nonprofit Kft.

3.5. Környezeti alapadatok

Füzesgyarmat a Sárrét centrumában, Észak-Békésben helyezkedik el, Hajdú-Bihar megye és Jász-Nagykun-Szolnok megye határvonalán, területe 127,41 km². A várost a MÁV 128. számú Szeghalom–Püspökladány vasúti mellékvonala érinti

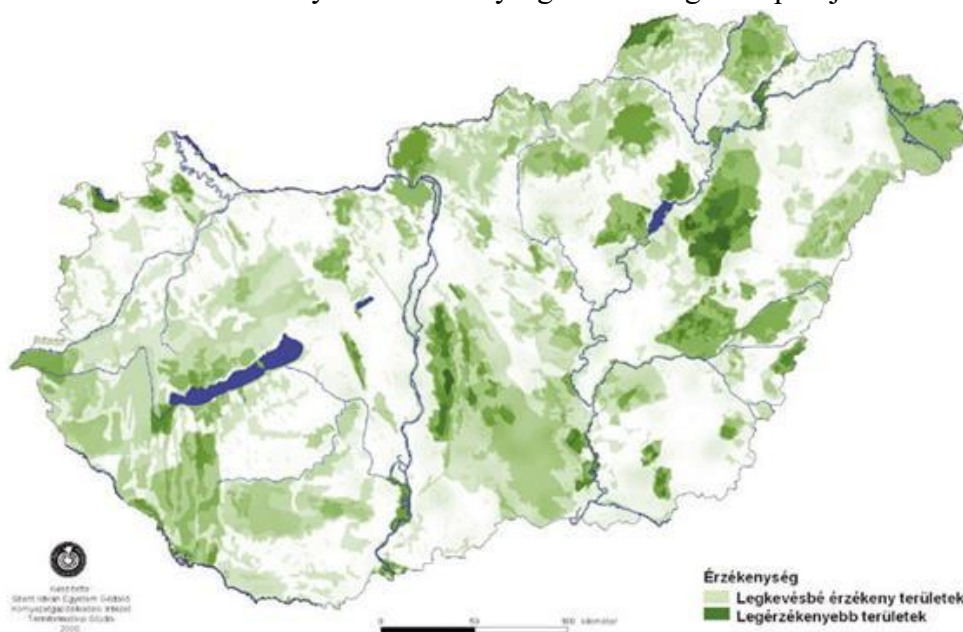
Közúti kapcsolatot ad a 4206 (Karcag - Füzesgyarmat), a 4212 (Püspökladány - Szeghalom) és a 4225 (Füzesgyarmat - Darvas) országos közút. Határátkelőhely Románia felé Ártándnál található, az E60-as út irányában. A 4 - Budapest - Debrecen - Záhony főút az M3-as autópályától északi irányban, a 3-as számú déli irányában fekszik. A település közútról a következő utakról közelíthető meg:

- 4212 - Püspökladány-Szeghalom összekötő út
- 4225 - Füzesgyarmat-Darvas összekötő út
- 4206 - Karcag- Füzesgyarmat összekötő út (Füzesgyarmat Város, 2017)

A terület természeti környezete

Füzesgyarmat az Alföld Nagytáj és a Dévaványai-sík kistáj keleti peremén helyezkedik el. A térség fő vízgyűjtője a Berettyó. A területen belvízelvezető, illetve lecsapoló csatornák segítik a vízelvezetést, például az Ó-Berettyó és a Szeghalmi övcsatorna. (Füzesgyarmat Város, 2013)

22. ábra: Környezeti érzékenység az élővilág szempontjából

Forrás: Ángyán József (Ángyán, 2003)

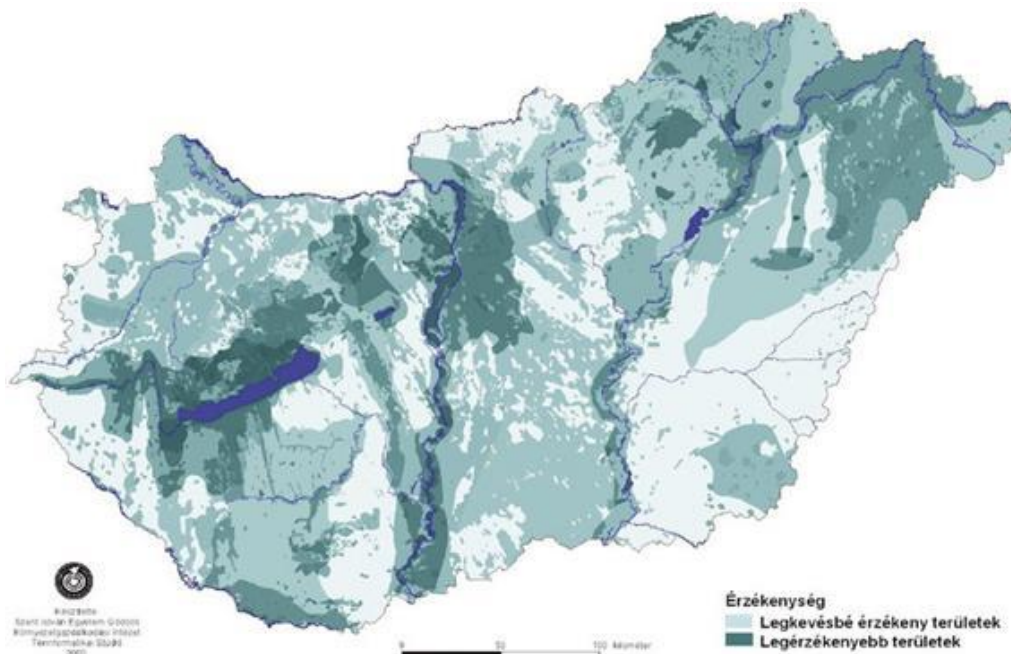
NATURA 2000 területek

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet alapján a Natura 2000-es területek közé sorolható a darvasi út mentén húzódó Bihari-síkság (HUHN 10003). Ritka növény- és állatvilága a biológiai diverzitás fenntartásában fontos szerepet játszik, a kedvező tájképi megjelenés szintén fontos eleme a besorolásnak. E területek szigetszerűen helyezkednek el, és éppen ilyen elhelyezkedésük adja veszélyeztetettségüket. (Füzesgyarmat Város, 2013)

Kunhalmok

A kunhalmok kiemelt természetvédelmi oltalmat élveznek a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) 23. § (2) bekezdése alapján. A jogszabály a védett természeti területek kategóriáján belül ezeket a természeti emléket a természeti emlék kategóriába helyezi el. A kunhalom olyan, a földvonulatból kiemelkedő földmű, amely számos – kultúrtörténeti, kulturális örökségi, tájképi, illetve élővilág védelmi – nézőpont szerint jelentőséggel bír, meghatározó tájképi elem. (Állami Természetvédelem Hivatalos honlapja, dátum nélk.) A törvény erejénél fogva védelem alatt áll, hasonlóan valamennyi forráshoz, láphoz, barlanghoz, víznyelőhöz, szikes tóhoz és földvárhoz. Országos jelentőségüknel fogva védendő, kialakulásuk az idősámításunk kezdete előtti időkre nyúlik vissza és a középkorig folyt. Füzesgyarmat közigazgatási területén 41 db kunhalom található. A település közigazgatási területén belül elhelyezkedő kunhalmok országos jelentőségű védettséggel bírnak. (Füzesgyarmat Város, 2013)

23. ábra: Környezeti érzékenység a vízbázis szempontjából

Forrás: Ángyán József (Ángyán, 2003)

Békés megye három vízgyűjtő vonzáskörzetében van, ezek közül a Tisza és a Maros nem érinti a megye területét. A Körösök és a Berettyó a megye alapvető folyói, ezek közül a Berettyó Füzesgyarmat keleti határában, körülbelül 4 km-re folyik.

Környezetvédelem

A megye legfőbb légszennyezője a közlekedés, az utak burkolati állapota általában közepes, így a porszennyezés – az útszegélyek kiépítetlenségével párhuzamosan – fokozott mértékű. Füzesgyarmat tekintetében a belterületi utak burkoltsága a közepes állapotúnál jobbnak mondható, azonban az útszegélyek kiépítettsége hiányos. A porszennyezettséget tovább növeli az utak takarításának megoldatlansága, az utat szegélyező fasorok hiánya, valamint az időszakosan intenzívebb járműforgalom ugyanezen érintett szakaszokon. Megoldást erre a helyzetre az úthálózat burkolatának fejlesztése jelentheti, illetve a faterhelés.

További légszennyező tényező a nem környezetbarát fűtési módok elterjedtsége, illetve a rendszeres hulladékégetés. Ez ellen ható pozitív tényező Füzesgyarmaton a gázhálózatra való nagyarányú csatlakozottság, amely meghaladja a 90 százalékot.

A környezetvédelem részeként említésre szorul a környezeti zajforrás is, amelynek a legfőbb okozói az üzemi és a közlekedési tevékenységek, illetve adott esetben az emberi tevékenységek is. Füzesgyarmat ipari területei nem generálnak jelentős környezeti zajterhelést. A mezőgazdasági tevékenységek okoznak időszakosan kisebb zajterheléseket, de ez sem számottevő. A közlekedési zaj lényeges faktora a forgalom mértéke, összetétele és szóródása. A közúti közlekedés zajszintjének időtartama növekvőben van (pl. szórakozóhelyek miatt). Az Önkormányzat saját hatáskörben a városi területek különböző típusú besorolásával igyekszik gondoskodni a lakosságot érő zajterhelés minimalizálásáról. (Füzesgyarmat Város, 2013)

Környezetvédelem az építés ideje alatt

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény preambulumban foglaltaknak megfelelően *„a természeti örökség és a környezeti értékek a nemzeti vagyion részei, amelyeknek megőrzése és védelme, minőségének javítása alapfeltétel az élővilág, az ember egészsége, életminősége szempontjából, e nélkül nem tartható fenn az emberi tevékenység és a természet közötti harmónia, elmulasztása veszélyezteti a jelen generációk egészségét, a jövő generációk létét és számos faj fennmaradását.”*

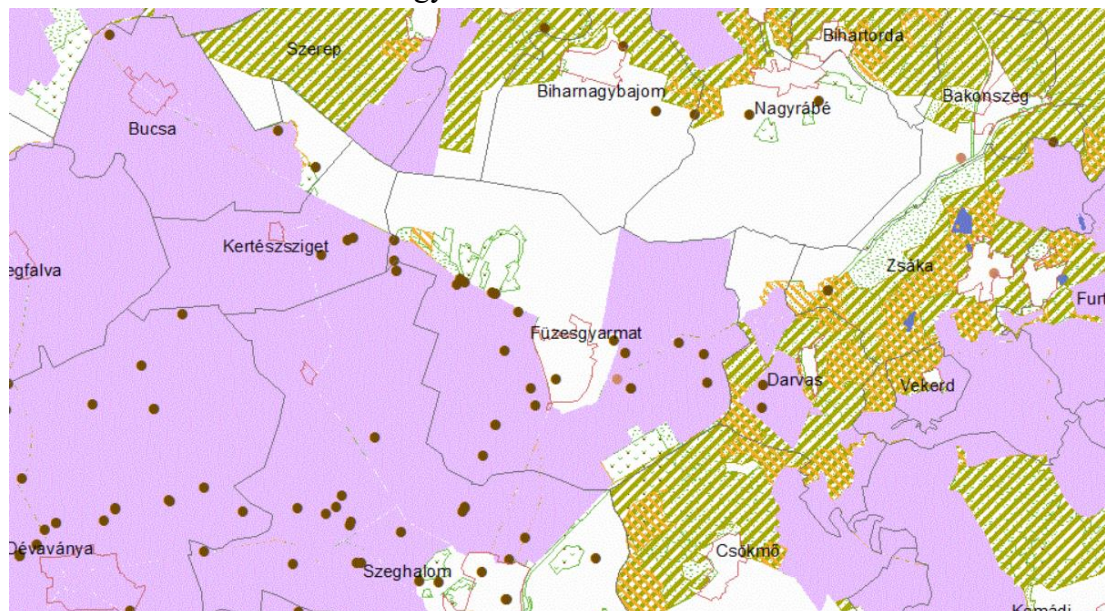
Az említett törvény 4. § 13. pontja alapján amennyiben a környezethasználat során *„a környezetben, illetve valamely környezeti elemben közvetlenül vagy közvetve jelentős, mérhető kedvezőtlen változás következik be, illetve valamely környezeti elem által nyújtott szolgáltatás közvetlen vagy közvetett, mérhető, módon jelentősen leromlik”,* akkor környezetkárosodásról beszélünk.

Az építés ideje alatt fokozott figyelmet szükséges fordítani – a speciális szabályok alkalmazásával - az általános védelem betartására.

Természet- és élővilág védelem, tájvédelem

24. ábra: Füzesgyarmat védett természetvédelmi területei

Forrás: TEIR

Füzesgyarmat országos jelentőségű természetvédelmi értékekkel bír. Különös tekintettel ide sorolható a Körös-Maros Nemzeti Park egy kis része, amely Füzesgyarmat közigazgatási területén belül helyezkedik el. Szintén ide tartozik Dévaványa környéki része, amely a tűzokok élő- és költőhelye (Dévaványai tűzokrezervátum). (Füzesgyarmat Város, 2013)

A hatályos környezetvédelmi előírásokat az alábbi jogszabályok tartalmazzák:

- 1995 évi LIII. tv. és módosításai (Környezetvédelem általános szabályai)
- 2016. évi CL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól
- 2012. évi CLXXXV. törvény (a hulladékról) 225/2015. (VIII. 7.) kormányrendelet a veszélyes hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről
- 309/2014 (XII. 11.) kormányrendelet a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről
- 318/2013. (VIII.28.) Korm. rendelet a hulladéklerakási járulék megfizetéséről és felhasználásának céljairól
- 45/2004. (VII.26.) BMKvVM rend. (Építési és bontási hulladékok)
- A hulladékjegyzékről szóló 72/2013. (VIII. 27.) VM rendelet

4. Fejlesztési igény megalapozása

4.1. Helyzetértékelés

A helyzetértékelés keretében azonosításra kerülnek a település adottságait meghatározó erősségek, gyengeségek, lehetőségek és veszélyek (SWOT analízis), annak érdekében, hogy biztosított legyen a rálátás a fennálló helyzet kereteire nézve.

Füzesgyarmat város Fenntartható Fejlődésének Programja (FFP) társadalmi, környezeti és gazdasági elemzést, valamint a fenntartható fejlődés céljait és eszközeit tartalmazza, több területre lebontott SWOT analízis bemutatásával együtt. (FŐMTERV) Emellett, Füzesgyarmat Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának Megalapozó Vizsgálata szintén felmérte a SWOT faktorokat.

25. ábra: Füzesgyarmat város SWOT-analízise (Füzesgyarmat Város, 2017)

Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> – Jó adottságokkal rendelkező ipari terület – Magas szintű, állattenyésztésre alapozott mezőgazdaság – Funkciógazdag településrész – a szolgáltató szektor képes jól fejlett, képes kielégíteni a helyi igényeket – szövetkezeti formák megjelennek, elsősorban a terménytárolás területén – Mezőgazdasági gyümölcsstermesztés kedvező feltételei – Kiepipített kerékpárút a településen – Hulladéklerakó működik, szelektív hulladékgyűjtésre lehetőség van a településen – Országosan védett természeti értékek jelentős vadászterülettel rendelkezik horgásztavak megléte nincsenek – parlagon hagyott területek – állattenyésztő nagygazdaságok jelenléte – Szakértelemmel rendelkező termelők szántóföld gazdálkodásra a nagybirtok jellemző, amelyet a legmodernebb gépekkel művelnek – Kiepipített vonalas infrastruktúra – Több száz embert foglalkoztató ipari termelést folytató vállalatok megléte – potenciális munkaerő rendelkezésre áll 	<ul style="list-style-type: none"> – településfejlesztési koncepció hiányzik – a lakosság körében negatív életszemlélet elterjedt, elégedetlenség a településsel (általános elégedetlenség) – kedvezőtlen talajadottságokkal rendelkezik (szikes terület) kiterjedt belvízveszélyes területekkel rendelkezik – nincs kialakított, egységes, komplex tájgazdálkodási szemlélet – alacsony komfortfokozatú lakások – Szegregációval veszélyeztetett területek – Foglalkoztatottak száma alacsonyabb, mint a városi átlag – Képzettségi szint alacsony – Gazdasági aktivitás alacsony – A felnövekvő nemzedék nem lát perspektívát a településen – Utak, járdák állapota leromlott – Magas előregedési index, kedvezőtlen további demográfiai mutatók – A város egyetlen szállodája jelenleg nem működik – Utak, járdák állapota gyenge – Fürdő környezetében rendezetlen terület – Fejlődésre képes KKV a termelő szektorban kevés, főleg magyar tulajdonú

<ul style="list-style-type: none"> – Fogathajtó és lovas pálya, mely országos és nemzetközi versenyek helyszíne – Kidolgozott turisztikai marketingterv – Kistérség „turisztikai központja” – Országos és helyi építészeti értékkel bíró épületek megléte, amely színesíti a településképet – Funkciókban gazdag településrész – Az Ipari területhez kapcsolódóan jobb infrastrukturális viszonyok – Nyári időszakban hangsúlyváltás a városközpontban: a strandfürdő veszi át a központi szerepet – Környezeti terhelés alacsony, természeti környezet állapota megfelelő – Tipikus „alföldi kertes település”, falusias beépítettséggel, a környező tájjal való intenzív kapcsolat – Az utcák „fásítottak”, ami ellensúlyozza a zöldfelületek hiányát – gyógyvízre alapozott turizmus – Kiépített vonalas infrastruktúra – Lakások magas komfortozottal – Nyáron központi szerepkör – Gyógyvízkészlet 	<ul style="list-style-type: none"> – A város a főutaktól távolabb fekszik, kedvezőtlen közlekedés-földrajzi helyzet – A közutak, országos utak minősége rossz – Szakképzettség szintje alacsony, betanító képzés szükséges, ami többletköltséggel jár – A mezőgazdasági termékek feldolgozatlanul kerülnek a piacra – Kiszolgáltatott a helyi gazdaság – Megújuló energiahasznosítás teljesen kihasználatlan – A lakónépesség száma az országos tendenciáknak megfelelően csökken, kedvezőtlen demográfiai folyamatok – Országos átlaghoz képest magasabb a munkanélküliség – A belterületi közparkok, zöldfelületek aránya alacsony – a nagy múltú Gara Szálloda jelenleg nem működik – A város nehezen közelíthető meg – Autóbuszjáratok a nagyobb városok felé ritkák, átszállásokkal közelíthetők meg
--	---

Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> – Mezőgazdasági termelés bővítése, termékfeldolgozással – Ipari termelés bővítése, vonzó ipari környezet kialakítása (ipari terület, inkubátorház) – Magas színvonalú kereskedelmi szálláshelyek fejlesztése – Szolgáltatások bővítése, munkahelyteremtés – Infrastruktúra javítása – Saját termékek forgalmazása a piacon – Zöldfelület növelése a széles utcák parkosítása – Játsszótér bővítése – Biogáz kiserőművek létesítése révén újrahasznosítás, gazdaságosabb energiatermelés - majd nagy elektromos-áram igényű befektetések érkezése – Termásvizes kutak hőjének 	<ul style="list-style-type: none"> – Romániából eredő vízgyűjtőterület – A város területének 30%-a belvízveszélyes – Szegregátum területének és lakói számának növekedése – A fürdő fejlesztése jelentős tőkebefektetést igényel, ami pályázati támogatás nélkül jelenleg elképzelhetetlen – Alacsony státuszú csoportok további betelepülése – Perifériára kerülés lehetősége – Elvándorlás mértéke növekszik, az aktív korú, magas iskolai végzettséggel rendelkező lakosok elköltöznek – Előregedő népesség – Ha a közlekedés feltételei nem javulnak, rögzül a perifériális helyzet

<p>hőszivattyúval és a feltörő metán elégetésével történő villamos energiatermelés</p> <ul style="list-style-type: none"> – Közeli bányatavak horgásztavakká alakítása, és városrészhez kapcsolása – A turizmus lehetőségeinek fokozott kihasználása (gyógyfürdő kapacitásbővítése, lovas turizmus), tudatos tervezés Kereskedelmi szálláshelyek minőségének fejlesztése – Foglalkoztatottsági szint emelése helyi foglalkoztatási programokkal, hosszú távon munkahelyteremtéssel – Infrastruktúra javítása – Önkormányzati bérlakások felújítása, komfortfokozat növeléssel – A belváros megközelíthetőségének javítása Infrastrukturális ellátottság javítása – Gara szálloda újra indítása – Sportturizmus támogatása, fejlesztése – Foglalkoztatottság javítása helyi foglalkoztatási programok megvalósításával Ipari terület hasznosítása, környezetkímélő ágazatok betelepítésével, helyi munkavállalók alkalmazásával – Falusias környezet megóvása – Szegregált lakóterület integrálása átgondolt szociálpolitikai eszközök működtetésével. – Komplex tájgazdálkodási szemlélet kialakítása – Megújuló energiaforrások kihasználása – Termásvíz további lehetőségeinek kihasználása, energiatermelés Energiaklaszter létrehozása – Közlekedési infrastruktúra javítása – A fürdő turisztikai célú fejlesztése Gyógyturizmus fejlesztése, szolgáltatásbővítés 	<ul style="list-style-type: none"> – A demográfiai és szociális mutatók romlása a településrészben – Környezetterhelő ipari tevékenysége – A befektetők nem jelennek meg a tervezett fejlesztésekhez – A fürdő továbbra is az időjárási viszonyoktól függő látogatottsággal bír, kihasználtsága elmarad a maximálistól – Mélyszegénység egyre nagyobb számú lakosságot érint
--	---

4.2. Kereslet-kínálat elemzés

A területtervezésben a kínálat és a kereslet elemzése az üzleti területre vonatkozó igények és az aktuális vagy tervezett portfólióban található épület- vagy területkínálat időbeli illesztése.

(IBM, 2021). Jelen tanulmány kapcsán a területtervezés fenti meghatározása jelentős átalakításokkal értelmezhető. A keresleti oldalon megjelennek mindazon igénybevevői a szolgáltatásnak (közlekedési csomópontnak), akik majd a későbbiekben ezt biztonságosan használni fogják. Kínálati oldalról azokat a partnereket tudjuk megjeleníteni, akik segítségével szükséges a közlekedéstechnikai objektum megvalósításához.

E területen bemutatjuk a célcsoport felé történő megfelelő kommunikációs eszközöket és elvárásokat, míg a kínálati oldalon a kivitelezés során megjelenő belső érintetteket, azok igényeit és elvárásait.

Kínálati oldal elemzése

Projektmenedzsment: az alvállalkozói oldalról minőségi teljesítést, az önkormányzati és hivatali oldalról gyors ügyintézést, míg az irányító hatóságtól átlátható finanszírozást és menedzsmenti támogatást várnak el.

Projektadminisztráció: az alvállalkozók és partnerek folyamatos és gyors visszacsatolásait, minőségi szolgáltatást és tökéletes teljesítést igényelnek.

Települések vezetői: elvárásaik tekintetében gyors kivitelezést, lakossági elégedettséget és minőségi kivitelezést igényelnek.

Az érintett hivatalok: a menedzsment irányából megfelelő információt, folyamatos egyeztetést igényelnek.

Tervezésben érintett szakemberek: céljuk a határidőre történő teljesítés, melyhez időben megadott információ, átlátható partneri hálózatra és megfelelő ütemezésre van szükség.

Kivitelező vállalkozók: pontos, megbízhatóan teljesíthető szerződésekre, átlátható és teljesíthető ütemezésre és határozott projektmenedzsmentre van szükségük.

Beszállítók: mind termékek, mind szolgáltatások terén tudniuk kell előre a területek időbeli igényeit, elvárásait, minőségi kritériumait. Elvárják a pontos fizetést és a minőségi visszajelzést tevékenységeikről.

A keresleti oldal kommunikációt érintő elemzése

A kivitelezés előtt 2-3 hónappal javasoljuk a lakossági igényfelmérést polgármesteri lakossági meghallgatással. Itt megjelenhetne, hogy milyen közlekedésszervezési igényei vannak a lakosoknak figyelembe véve a mezőgazdasági lassú járműveket és a tömeges lakossági igényeket is.

A kivitelezés során célszerű a helyi újságban, televízióban és szórólap által az érintettek folyamatos tájékoztatása, a környező települések lakóit is, akik áthaladnak ezen a csomóponton,

hogy mire számítsanak a kivitelezés során, például forgalmi rend, menetidő változása az építkezés időtartamára vonatkozóan, ezzel elkerülve az esetleges kellemetlenségeket, vagy baleseteket.

A beruházás végén információ nyújtása a gazdasági szereplők és minden érintett településen élő lakosság felé, az áthaladó forgalmat is figyelmet véve, a megyeszékhelyen megyei és regionális szinten (megyei televízió, rádió, közösségi média).

4.3. Célcsoport bemutatása

Gazdasági szereplők: a fejlesztés kialakításának legnagyobb nyertesei a térségben működő gazdasági - főként mezőgazdasági - vállalkozások. A térség egyik gazdasági központja Szeghalom város e térsége, de Füzesgyarmat, mint turisztikai desztináció szintén jelentős szerepet játszik. A keresztirányú forgalom igen jelentős egyrészt Szeghalom felé, másrészt a környező települések felé induló tehergépjárművek kapcsán.

Mezőgazdasági vállalkozások: Füzesgyarmaton jelentős a földhasználat, mellyel kapcsolatos vállalkozások mindegyike használja és terheli az úthálózatot. E mellett az ország jó minőségű termőföldjei kapcsán látható, hogy a vegetációs időszakban teherautók és mezőgazdasági járművek sora használja a felújítandó úthálózatot.

Tanulók: a Szeghalmon, Sarkadon lévő középfokú intézménybe a térségi központokba jelentős számú diák jár, így a közép- és felsőfokú oktatásban részt vevő tanulók egyrészt a buszközlekedés által, másrészt a kerékpáros forgalom miatt kiemelkedő szereplők e térségben. Egyre többen látogatják meg a térséget kerékpárral, így az úthálózat kialakítását úgy kell megvalósítani, hogy a biztonságos kerékpárforgalom is megvalósulhasson.

Környező lakosság: Füzesgyarmat, bár városi rangban áll, mégis sok szolgáltatás eléréséhez a környező települések elérése szükséges. Így autóval szükséges elérni a kórházakat, a járási központot, a felsőoktatási intézményeket és a nagyobb munkáltatókat is. A fejlesztendő kettős csomópont olyan korridorként működik, mely megkerülhetetlen, így a legfontosabb, hogy ennek biztonságossá tételével mindenki kényelmesen, gyorsan és gördülékenyen tudja megközelíteni a várost.

26. ábra: Stakeholder analízis

Érdekeltek	Jellemzők	Közvetlen hatás	Közvetett hatás	Fontosság	Motiváció / sikerkritérium

Külső érdekeltek (környező települések lakossága, turisták, külső gazdasági szereplők, megyei önkormányzat, stb.)	Lakosságszám, vállalkozók száma, stb.	Balesetveszély elkerülése, menetidő lerövidül	Turizmus, gazdaság fejlődik	Kiemelkedő	Kevesebb baleset, csökkenő menetidő
Belső érdekeltek (helyi lakosság, helyi gazdasági szereplők, önkormányzat)	Lakosságszám, vállalkozók száma, stb.	Az oktatási intézmények megközelíthetősége könnyebbé, biztonságosabbá válik	Könnyebb bejárás	Kiemelkedő	Kevesebb baleset, csökkenő menetidő

Forrás: saját szerkesztés

4.4. Korlátozó tényezők felmérése

Azon feltételeket összesítjük, melyek nélkül, vagy amelyekkel a projekt stratégiai és operatív céljait és/vagy az elért eredmények fenntarthatóságát nem tudja teljesíteni, illetve biztosítani. (Nemzeti Fejlesztési Ügynökség, 2008)

Kockázati tényezők:

Adminisztratív jellegű kockázat (törvényesség, elfogadás, humán szempontok)

Kockázat: a hivatali eljárások nagymértékben lassíthatják a kivitelezés idejét

A kockázat kezelése: a projektmenedzsment megfelelő ütemezése

Kockázat: a közbeszerzési eljárások sikertelensége gátolhatja a határidők teljesítését

A kockázat kezelése: a közbeszerzési eljárások megfelelő időben történő meghirdetése és az esetleges pályázók meghívása, tájékoztatása

Kockázat: a források nem megfelelő időben és ütemezésben történő lehívása lassíthatja a megvalósítást

A kockázat kezelése: megfelelő likviditási hitelkeret függőben tartása az átmeneti likviditási problémák kezelésére

Műszaki kockázat (műszaki feladatok tervezési, kivitelezési hibáinak kiküszöbölése)

Kockázat: a nem megfelelő minőségű előkészítésből származó kockázatok

A kockázat kezelése: megfelelő jogosultságokkal és referenciákkal rendelkező műszaki ellenőr megbízása

Kockázat: a kivitelezés kockázatai

A kockázat kezelése: megfelelő jogosultságokkal és referenciákkal rendelkező műszaki ellenőr megbízása

Kockázat: meghibásodások

A kockázat kezelése: megfelelő üzemeltetési szerződések és garanciális szerződések a kivitelezővel

Kockázat: technikai károk

A kockázat kezelése: az üzembe helyezés kapcsán az üzemeltető számára a megfelelő dokumentációk átadás és az üzemeltetési szerződésekben megfelelő biztosítékok beépítése.

Üzemgazdaságossági kockázat (gazdaságosság, jövedelmezőség)

Kockázat: a közlekedési csomópont üzemeltetője nem gondolja megfelelően a burkolatot

A kockázat kezelése: folyamatos kontroll és időközönként szakértői vélemények kérése

Technikai, biztonsági kockázatok

Kockázat: a kivitelezési fázisban nem tartják be a megfelelő balesetek elkerülését biztosító védelmi rendszerekre vonatkozó biztonsági előírásokat.

A kockázat kezelése:

- a tervező felelőssége a szelvényhatárok olyan módon történő pontosítása, hogy útszakasz és csatlakozó tervezendő csomóponti ágak egy szelvényben, átfedés vagy kihagyott útszakasz nélkül csatlakozzanak;
- burkolatjel-festés 11/2001. (III. 13.) KöVIM rendelet alapján a forgalombiztonság növelése érdekében, KRESZ táblák és oszlopok cseréje szükséges;
- részletes forgalomtechnikai kialakítás közútkezelővel történő közös megalapozása, ideiglenes forgalomtechnikai terv kidolgozása és benyújtása;
- 20/1984 (XII. 21.) KM rendelet, e-UT 03.03.11 az e-UT 03.04.13 és az e-UT 04.02.11 Ütügyi Műszaki Előírások betartása;
- 4/2001. (I.31.) KöVIM rendelete alapján jelzőtáblák méretének meghatározása;
- e-UT 04.02.11 Ütügyi Műszaki Előírás alapján jelzőtáblák keresztmetszeti elhelyezése;
- tartós kivitelű burkolati jelek;
- „Állj! Veszélyforrás következik" létesítése a vonatkozó előírások alapján.

- 4/2001. sz. (I.31) KöViM rendelet és e-UT 04.02.12 -e-UT 04.02.33. sz. előírások szerinti jelzőtáblák kihelyezése, a 4/2001. (I.31.) KöViM rendelet szerinti műszaki előírással;

- „Veszélyt jelző” tábla elhelyezése, „Forgalmi rend változás” kiegészítő tábla.

Biztonsági kockázatkezelés

- munkaterület elkorlátozása, éjszakai megvilágítása, forgalomkorlátozás jelzőtábla, figyelmeztető és terelőtábla, burkolatjelek;

- közúti és gyalogos forgalom átvezetése;

- dúcolat naponkénti ellenőrzésére, továbbá ezen túlmenően is szükség szerint, pl. nagyobb záporokat követően;

- dúcolat felülvizsgálata szünetelés esetén;

- létrák elhelyezésének, állékonyságának és rögzítésének ellenőrzése;

- munkahelyek lezárása és kivilágítása;

- műszaki ellenőr megbízása.

Kockázat: nem megfelelő lakossági tájékoztatás

A kockázat kezelése: kommunikációs terv

Ökológia kockázat (környezetkímélés, erőforrás-takarékos felhasználás)

Kockázat: a kivitelezés és üzemeltetés során a kivitelező és üzemeltető nem helyez hangsúlyt a környezetterhelés csökkentésére.

A kockázat kezelése:

- A korrekcióból adódó burkolatbontás helyén füvesítés végzése.

- A tervezés során a megfelelő kiviteli tervek elkészítése és a kiviteli tervekhez való ragaszkodás a finanszírozó részéről.

Kockázat: ökológiai kockázatok jelenhetnek meg a térségben élő flóra és fauna tekintetében.

A kockázat kezelése: az ökológiai kockázatok feltárása és azonosítása a kivitelezés előtt, azok biztonságos rendezése a kivitelezési munkák előtt és alatt.

Politikai kockázat (a műszaki, gazdasági, ökológiai és szociális környezet változásainak konfliktusmentes kezelése)

Kockázat: a térségben élők támadhatják a közlekedési csomópont megépítését, mivel a munkálatok az átépítés alatt növelik a település megközelítésének idejét.

A kockázat kezelése: jóval a tervezett beruházás előtt több csatornán tájékoztatni a célcsoportot a közlekedési csomópont előnyeiről, a kivitelezés ütemezéséről és a közlekedési környezet változásáról.

Kockázat: a politikai szereplők támadják a közlekedési csomópont megépítését, annak költségeit, a kivitelezés ütemezését, sebességét és módját.

A kockázat kezelése: a megfelelő szereplők bevonása a projekt előkészítésébe.

27. ábra: Kockázatmenedzsment mátrix

Kockázatmenedzsment mátrix							
A bekövetkezés valószínűsége	5	Majdnem biztos 51–100%	5	10	20	35	50
	4	Valószínű 26–50%	4	8	16	28	40
	3	Közepes valószínűségű 16–25%	3	6	12	21	30
	2	Nem valószínű 6–15%	2	4	8	14	20
	1	Ritka 1–5%	1	2	4	7	10
			1	2	4	7	10
			Nagyon kicsi	Kicsi	Közepes	Magas	Nagyon magas
Következmény hatása							

Forrás: GANTT.HU (GANTT, 2021)

28. ábra: A projekt kockázati típusai és értékelésük

A kockázat megnevezése	Bekövetkezés valószínűsége	A projektre gyakorolt hatása	Összesítésben
Adminisztratív jellegű kockázat			
A hivatali eljárások nagymértékben lassíthatják a kivitelezés idejét	5	4	20
A közbeszerzési eljárások sikertelensége gátolhatja a határidők teljesítését	3	10	30
A források nem megfelelő időben és ütemezésben történő lehívása lassíthatja a megvalósítást	2	4	8
Műszaki kockázat			

Nem megfelelő minőségű előkészítésből származó kockázatok	3	7	21
A kivitelezés kockázatai	4	7	28
Meghibásodások	1	4	4
Technikai károk	1	4	4
Üzemgazdaságossági kockázat			
A közlekedési csomópont üzemeltetője nem gondozza megfelelően a létesítményt	3	4	12
Technikai, biztonsági kockázatok			
A kivitelezési fázisban nem tartják be a megfelelő balesetek elkerülését biztosító védelmi rendszerekre vonatkozó biztonsági előírásokat	3	10	30
A lakosság nem kap megfelelő tájékoztatást a közlekedési csomópont kialakítása és elkészülte után a megfelelő forgalomtechnikai tudnivalókról	2	2	4
Ökológiai kockázat			
A kivitelezés és üzemeltetés során nem a kivitelező és üzemeltető nem helyez hangsúlyt a környezetterhelés csökkentésére	4	2	8
Ökológiai kockázatok jelenhetnek meg a térségben élő flóra és fauna tekintetében	2	4	8
Politikai kockázat			
A térségben élők támadják a közlekedési csomópont megépítését, mert nincsenek tisztában annak előnyeivel, forgalomszervezési sajátosságaival	2	4	8
A politikai szereplők támadják a közlekedési csomópont megépítését, annak költségeit, a kivitelezés ütemezését, sebességét és módját	4	4	16

Forrás: saját szerkesztés

5. Helyzetértékelés, konklúziók

Füzesgyarmat kiterjedt ipari parkkal rendelkezik, mely 2003-ban jött létre Füzesgyarmati Ipari Park Fejlesztő és Üzemeltető Kft.-ként, telephelyek bérbeadására. Legjelentősebb bérlői a KUKA Robotics Hungária Ipari Kft., illetve a Golden Pallet Kft. 30 éve működik a településen a Layer Kft. Legnagyobb cél a már megtelepedett cégek támogatása, fejlődésük előmozdítása.

Az ipari termelés mellett a második legjelentősebb ágazat a mezőgazdaság, az állattenyésztés. A mezőgazdasági cégek jelentős része állattenyésztéssel foglalkozik, mivel a földek egy része alacsony minőségű, takarmányozásra alkalmas gabonát képes előállítani.

A fűzesgyarmati gázlelőhely a MOL Nyrt kitermelése által a mai napig a legjelentősebb tartalékot ér el országos szinten. A város ebből adóbevételben komoly erőforrásokat tud felhalmozni és visszaforgatni a lakosságra.

Az állattartás mellett a turizmus is lehetne egy sikerágazat Füzesgyarmaton. Sajnos a Gara Hotel több tulajdonosváltása és a helyi fürdő fejlesztéseinek elmaradása csökkenti a turisztikai lehetőségeket. A falusi vendéglátásban és a helyi településekkel való együttműködésben jelentős lehetőségek vannak, azonban a kooperáció, a csillagtúrák megszervezése és a közös marketing tevékenység még várat magára.

A jövőben nem csak a kettős csomópont fejlesztése válik szükségessé, hanem jelzőlámpás forgalomkorlátozás és egyéb forgalomtechnikai beavatkozás is. Kutatásunkban bemutattuk azokat a hatásokat, melyekkel számolni szükséges a fenntarthatóság és a biztonság megtartása érdekében a kivitelezés során.

6. Fejlesztési javaslatok

Füzesgyarmat lehetne egy térségi csomópont, turisztikai központ, hiszen közterületeinek nagysága, az állattartásból eredő hagyományok és a helyi termékek kiemelhetnék e sajátos ipari szerepköréből megtartva bevételtermelő funkcióját. A helyi szolgáltatások fejlesztésével, a turisztikai attrakciók kiépítésével és jelentősebb marketinggel, minőségi szálláshely-szolgáltatásokkal egy olyan ékszerdobozzá válhatna, mely példaértékű volna az Alföldön. A gyógyvíz kihasználása, a szálláslehetőségek minőségi kiépítése és a falusi vendéglátással való támogatása által a nyugalom szigetévé válhatna, mely békét adhatna a turistáknak és húzóereje lehetne a slow turizmusnak.

Munkaerő

Füzesgyarmat ipari és a termelő kapacitásai viszonylag jól felszívják az aktív munkavállalókat, így az országos átlag körüli a foglalkoztatottság. Sajnos az alacsony szakképzettségű munkaerő és a munkaerő alacsony létszáma nem teszi lehetővé, hogy a jelenlegi ipari park markánsan nagyobb foglalkoztatót vonzzon a településre. A fejlesztésekhez képzett munkavállalókra van szükség, amely a betanított munkaerő átképzésével vagy külföldi munkaerő bevonásával valósulhatna meg.

Tőke

Csak úgy, mint az országban jellemzően az önkormányzatoknak, Füzesgyarmat Város Önkormányzatának sincs jelentős befolyása a vállalkozások tőkeállományának növelésére, pedig a tapasztalat azt mutatja, hogy a településen és körzetében lévő vállalkozásoknak folyamatosan szüksége lenne tőkebevonásra. Ebből kifolyólag szükséges a közvetítő intézményekkel (KVAOSZ, HIPA, stb.) való jó kapcsolatok ápolása, a tájékozottság biztosítása, annak érdekében, hogy az érdeklődőket és a gazdasági szereplőket helyi szinten megfelelő információkkal tudják ellátni. Ugyanilyen fontos, hogy folyamatosan épülni, terjeszkedni tudjanak a vállalkozások, ehhez pedig az kell, hogy a helyi építési szabályozás jól reagáljon vállalkozások építési, beruházási igényeire.

Mezőgazdaság

Tekintettel arra, hogy a mezőgazdaság Füzesgyarmat vonatkozásában egy meghatározó jelentőségű húzóágazat, ennek fejlesztése érdekében tovább kell erősíteni az együttműködést az érintett szereplőkkel (gazdálkodókkal) a barna mezős, alulhasznosított területek hasznosítása, illetve újrahasznosítása érdekében. Az eredményes és modern mezőgazdasági tevékenység folytatásához nélkülözhetetlen az öntözési rendszerek fejlesztése és elterjedésük elősegítése, ebben a vonatkozásban is lehetne támogatni, ösztönözni a gazdálkodókat.

Technológia¹

A technológia tárgyi feltételeinek biztosítása csupán forrás kérdése, illetve függvénye. Célszerű ösztönözni mind a munkáltatókat a fejlesztésekre, mind a munkavállalókat az új technológiák elsajátítására annak érdekében, hogy a fejlődésben a település ne maradjon le.

A technikai és technológiai fejlesztések előrehaladása és a szakképzett munkaerőhiányból fakadóan a gazdaság fejlesztése főként gépesítés és automatizálás útján történhet. Ennek rövidített és a köznyelvben használt megnevezése: IKT eszközök, azaz információs és kommunikációs technológiai eszközök alkalmazása. Ilyen típusú eszközök alkalmazásával, csökkenthetőek a termelési folyamatok munkaerő igényei, ugyanakkor növelhetőek a munkaerővel szemben támasztott szakképzettségi elvárások. Fontos, hogy a város településfejlesztésével foglalkozó stábja vagy menedzsmentje segítse a megfelelő szakemberek megtalálását a lakosság és a vállalkozások igényeinek felmérésével. E folyamatban segítséget nyújthatnak a városban működő szakképző vagy felsőoktatási intézmények.

A technológia hasznosításában célszerű volna az okos város projekteket megismerni és a jó gyakorlatokat hasznosítani. Számos olyan példa van, amikor egy kisváros kiemelkedett és olyan technológiai megoldásokat alkalmazott, melyek startupoknak adtak alapot és a későbbiekben jelentős bevételi forrást nyújtottak a településnek.

Információ

A települések, kisvárosok számára az internet - mint információ közvetítési csatorna - alkalmazása ma már nélkülözhetetlen a hatékony és gördülékeny gazdasági folyamatokhoz. Mára az információ rendkívül gyors terjedése egyaránt fontos a lakosság és a vállalkozások számára is, hiszen ezáltal minőségi szolgáltatásokat (pl. online időpont foglalási rendszer) és naprakész tájékoztatást biztosíthat az önkormányzat. Az önkormányzat részéről ezt a fejlesztést célszerű erősíteni, míg az emberek egymáshoz való kapcsolatát rendezvényekkel, szociális programokkal célszerű támogatni. (OetU Kft., 2016)

29. ábra: Füzesgyarmat, Békéscsaba és Gyula elérhető szolgáltatásai

	Füzesgyarmat	Békéscsaba	Gyula
Lakosság (fő; 2021)	5439	58517	29854
Szórakozási lehetőség	van	van	van
Kulturális intézmények	van	sok	van
Étterem és kávézó	van	van	van
Szálláshelyek	van	van	van

¹ definíció: eljárások és módszerek összessége, amellyel egy cél mindig egységes sikerrel elérhető, egy termék elkészíthető, szolgáltatás nyújtható

Középiskola	van	van	van
-------------	-----	-----	-----

Forrás: KSH és saját kutatás

Ahhoz, hogy a város valóban egy jól működő, sikeres település legyen, a lakóinak is ezt kell tükröznie, ami az ő megelégedettségükkel érhető el.

Szükség van továbbá arra, hogy olyan kezdeményezések szülessenek, amelyek a város jó pozícionálását szolgálják. Ilyen lehet például a turisztikai szereplők hálózatának összekapcsolása, a helyi alapanyagokból készült ételek bemutatása vagy az ipari és mezőgazdasági üzemekbe tervezett gyárlátogatások attrakcióvá fejlesztése. Ezek az alapok később továbbfejleszthetőek és például a turizmust is rájuk lehet építeni.

Infrastruktúra

Megoldási javaslataink a veszélyes csomópont tervezésére:

- keresztező utak csomóponti áttervezése;
- 10-12 méter széles útburkolatok tervezése;
- gyalogos és a gyalogos-kerékpáros forgalom átvezetése;
- közvilágítási hálózat és gyalogos-átkelőhelyek eltérő színű megvilágítása;
- közmű kiváltása;
- egyeztetés érintett szomszédos egységgel.

A 4206 j. út kezdő és végszelvényét a tervezőnek kell pontosítani úgy, hogy a tárgyi útszakasz és csatlakozó tervezendő létesítmények egy szelvényben csatlakozzanak (átfedés, illetve kihagyott útszakasz ne keletkezzen).

A 42333 j. út esetében, ahol jelenleg hiányzik a kiemelt szegély és annak kialakíthatósága, a szélesítés miatt zárt csapadék csatorna szükséges, úgy annak rendszerét is meg kell tervezni, valamint a szükséges vízjogi engedélyeket be kell szereznie a tervezőnek.

A 4212 j. és a 4206 j. út mentén közös gyalogos - és kerékpárút létesült. A 4225 j..úttal párhuzamos önálló kerékpárút csatlakozik bele a főiránnyal párhuzamos közös gyalogos - és kerékpárútba, amely a két közúti csomópont között lett átvezetve a 4212 j. országos közúton. Vizsgálni kell az átvezetésben középsziget kialakításának szükségességét. A két alárendelt út torkolatában szintén kijelölt-gyalogosátkelőhely és kerékpáros átvezetés létesült.

A csomópont átépítése miatt a közvilágítási hálózat módosításának szükségességét is ellenőrizni kell.

Meg kell tervezni a közútkezelővel történő egyeztetés alapján a részletes forgalomtechnikai kialakítást, illetve a kivitelezés előtt 30 nappal ideiglenes forgalomtechnikai terv benyújtása szükséges.

A MÁV-al, illetve a helyi önkormányzattal egyeztetni szükséges az esetlegesen igényelt közúthoz kapcsolódó létesítményeket, ha hiányzik, akkor azok betervezését, ha meglévők, akkor azok felújításának tervezését.

7. Projekt célkitűzései, elvárt eredmények, hatások

7.1. Gazdasági hatások

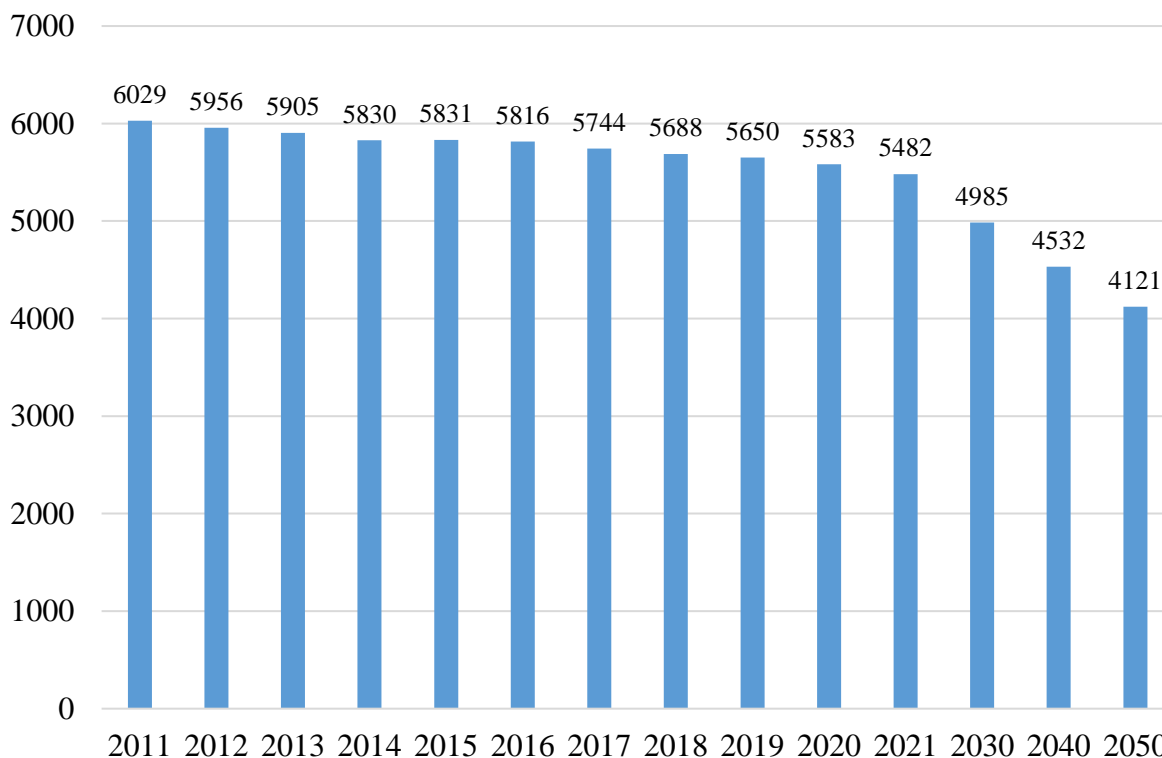
Elvárt eredmények tekintetében biztosak vagyunk abban, hogy a térségben lévő gépjármű-forgalom erősödni fog. Az M44-es út és a jövőbeli M47-es út megépülése jelentősen javítja a térség gazdasági lehetőségeit. Amennyiben sikerül kihasználni a turisztikai attrakciók nyújtotta lehetőségeket, úgy akár kereskedelmi komplexumok kialakítása is elképzelhető. Ilyen lehet például a Szeghalom-Füzesgyarmat kettős desztináció turisztikai életbe való bekapcsolódása.

7.2. Társadalmi hatások

E közlekedési csomópont tekintetében az elvárás szerint egy biztonságosabb és átláthatóbb közlekedési csomópont jön létre. A demográfiai trendek alapján a lakosság szám alakulása sajnos csökkenő tendenciát mutat. Reményeink szerint e trend megfordul, de ennek ellenére a Románia és Magyarország közötti gazdasági folyamatok és a munkavállalók szabad mozgása miatt is várható, hogy mind a munkaerőt, mind a turisztikai célokat érintő vándorlás, közlekedés fel fog erősödni.

A nagyobb településekre történő napi mozgás (Békéscsaba, Szeghalom, Debrecen) mindenképpen erősödni fog, míg Románia irányába, Arad, Nagyvárad, Kolozsvár felé, illetve felől érkező forgalom szintén erősödik. Amennyiben integrálódik a gazdasági-társadalmi tér, úgy van egyre nagyobb szükség a gyors forgalmi megoldásokra. Lokális igényeket tekintve a közlekedési csomópont felé történő társadalmi elvárás a kevesebb baleset, gyorsabb átkelés a csomóponton, biztonságosabb kerékpáros, motoros, személy-, teher- és mezőgazdasági jármű forgalom.

30. ábra: Füzesgyarmat demográfiai helyzetének alakulása (2011-2050, fő)

Forrás: Belügyminisztérium adatai alapján provizórikus becslés

7.3. Környezeti hatások

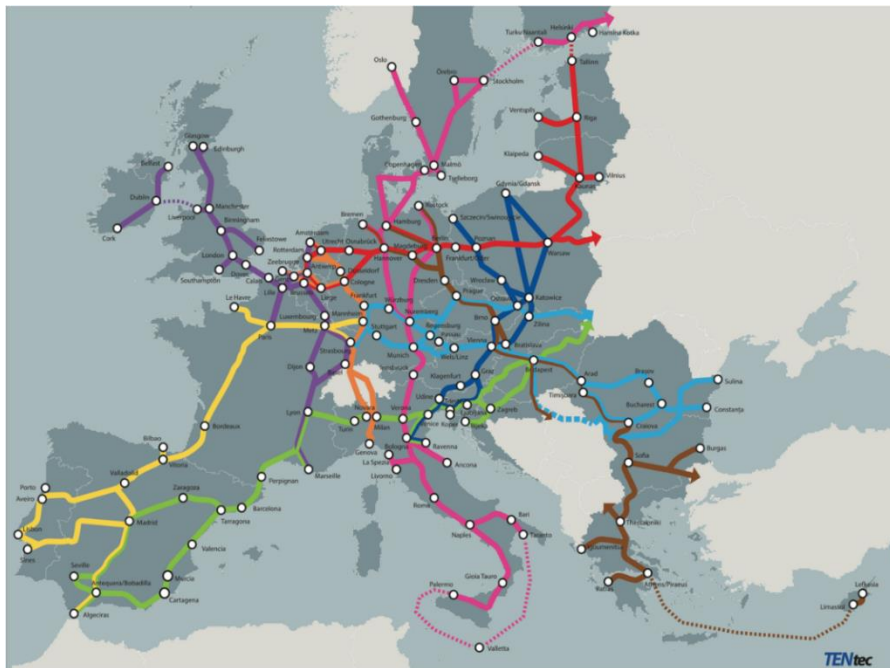
A környezeti hatások közül témánk kapcsán a legveszélyesebb a levegő szennyezésének kérdése, hiszen a levegő minőségét főként a közlekedés, (időszakosan) a lakossági fűtés és az ipari tevékenységek szennyezései befolyásolják. Füzesgyarmat vonatkozásában a térség közútjai, elsősorban a 47. sz. főút vehető számba. A mezőgazdasági munkák miatt időszakosan nagyobb lehet a por terhelés is, illetve az allergén gyomnövények pollenterhelést is okozhatnak, szintén időszakosan

A környezeti hatások tekintetében - az élővilág, vízbázis, talajterhelés szempontjából - elmondható, hogy a megépítendő közlekedési csomópont csökkenti a környezetterhelést, mivel a gépjárműveknek nem szükséges a korábbi mértékre lelassítania és így az indulásból származó légköri terhelés csökken. Amennyiben a jövőben az elektromos meghajtású autók dominálnának, úgy e terhelés szintén megjelenik, csak térben eltolva más területen, ahol ezt a mennyiségű energiát meg kell termelni. A tervezett csomópont kiépítése szempontjából minimális termőföld-elvonás történik a térségben, de lényeges környezeti károsodás nem valósul meg.

7.4. Határon átnyúló hatások

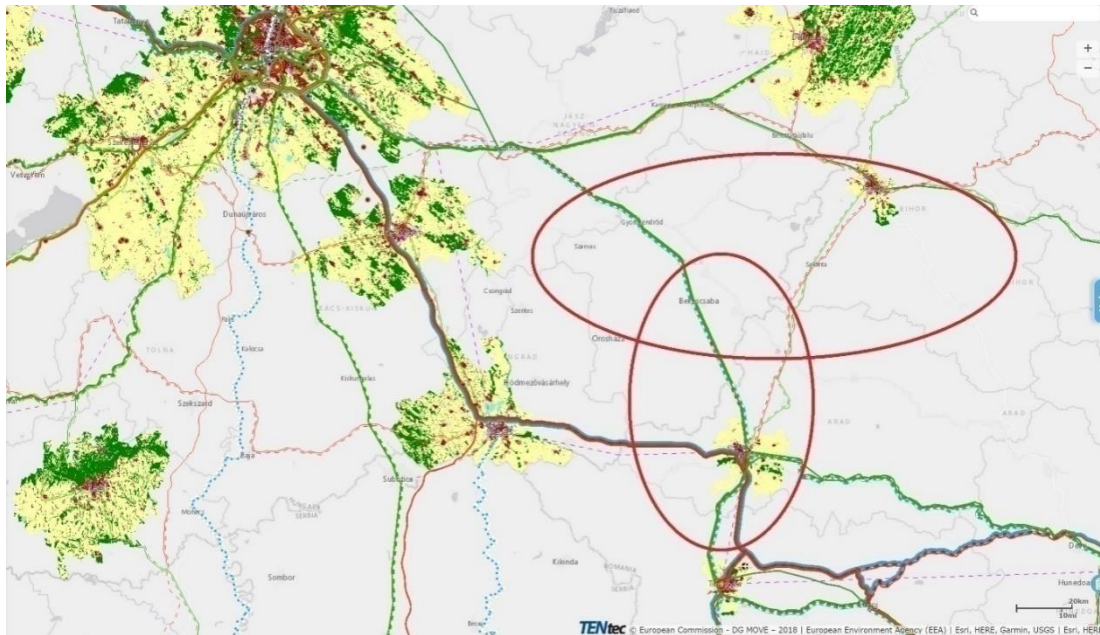
Az Interreg V-A Románia-Magyarország Program 2014-2020 között valósul meg, fő törekvése a határ menti övezet szervezeteinek és lakosságának támogatása. A programot az Európai Regionális Fejlesztési Alap finanszírozza, amelyhez a tagállamok társfinanszírozással járulnak hozzá. A Programban lévő hat prioritási tengely közül a második: A fenntartható határon átnyúló mobilitás fejlesztése és a szűk keresztmetszetek megszüntetése hosszú távú cél. (Európai Regionális Fejlesztési Alap, 2021)

31. ábra: TEN-T hálózatok Európában

Forrás: TEN-T Core Network Corridors (European Commission)

32. ábra: TEN-T útvonalak a projekt érintettsége szempontjából

Forrás: European Commission (European Commission, 2021)

7.5. Szinergia

A fejlesztés összhangban van az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióval és a Békés Megyei Önkormányzat Békés Megye Integrált Területi Programjával. Mindemellett főként a következő jogszabályi kötelezettségek vonatkoznak a tervezett infrastrukturális fejlesztésre:

- 2003. évi XXVI. törvény az Országos Területrendezési Tervről (OTrT);
- 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól;
- 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról;
- 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről;
- 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről;
- 2/2002. (I. 23.) KöM-FVM együttes rendelet az érzékeny természeti területekre vonatkozó szabályokról;
- 1222/2011. (VI. 29.) Korm. határozat a gyorsforgalmi- és a főúthálózat hosszú távú fejlesztési programjáról és nagytávú tervéről. (Békés Megyei Önkormányzat, 2014);

7.6. Várható eredmények

Hosszú távú eredményként Magyarország és Románia közötti erősebb gazdasági és társadalmi együttműködést várunk el, melynek nyomán a megnövekedett gépjárműforgalom által a térség úthálózata képes kiszolgálni az igényeket. Gazdasági értelemben a cégek közötti nagyobb együttműködést, a térségbe nagyobb számú betelepülő céget, míg munkaerő szempontjából rugalmasabb, átjárhatóbb és mobilabb humánerőforrást prognosztizálunk. További várható eredmény, hogy a térségi erőforrásokra támaszkodó mezőgazdasági alapú feldolgozóipar fejlődik és a helyi és térségi értékekre alapuló turisztikai attrakciók jobb kihasználásra kerülnek.

7.7. Horizontális szempontok érvényesítése

A fenntartható fejlődés, az esélyegyenlőség és a megkülönböztetés-mentesség, valamint a férfiak és nők közötti egyenlőség képezi a három fő horizontális elvet, amelyek az EU politikájának szerves részét képezik. E szempontok közül a fenntartható fejlődés horizontális elve illeszkedik szervesen a projektünkhöz. A projekt során figyelmet kell fordítani a tevékenységek nyomon követésére, jelentésére a program megvalósítási jelentésekben a vonatkozó eljárásoknak megfelelően.

A Vezető Kedvezményezett (Arad Megyei Önkormányzat) elkészíti az esélyegyenlőségre és megkülönböztetés-mentességre vonatkozó kérdőívet, továbbá a környezetvédelmi kérdőívet. A projekt során teljes mértékben betartásra kerülnek a környezetvédelemre vonatkozó határokon átnyúló jogszabályok és bemutatják miként járultak hozzá a fenntartható fejlődéshez.

A projekt eredményeként mind a jelenlegi, mind a jövőbeli generációk igényeinek kielégítésére törekszünk és a jobb életminőségre. Figyelembe vesszük a döntések gazdasági, ökológiai és társadalmi hatásait. Előnyben részesítjük a „zöld megoldásokat” a „szürke megoldásokkal” szemben, a biodiverzitás, zöld infrastruktúra, az ökoszisztéma-szolgáltatások és a NATURA 2000 területek kapcsán.

7.8. Módszertan

Helyzetelemzésünkhöz többféle módszertant használtunk. Az elérhető dokumentációk elemzését főként a Békés Megyei Önkormányzat és Füzesgyarmat város meglévő adataiból dolgoztuk fel.

A településre vonatkozó adatokat főként a KSH, TEIR, T-STAR és a Belügyminisztérium adatbázisaiban összehasonlító elemzéssel dolgoztuk fel a rendelkezésre álló legfrissebb információk alapján. A meglévő adatokból 2050. évi időtávban generáltunk provizórikus adatsorokat, melyeket segítséget nyújtottak a trendelemzés számára.

A fejlesztés kockázatainak elemzéséhez a közgazdaságtanban használt kockázatelemzési mátrixot dolgoztuk át a környezeti hatásvizsgálat szempontjainak megfelelően és adaptáltuk a meglévő kutatási anyaghoz.

Irodalomjegyzék

- Állami Természetvédelem Hivatalos honlapja.* (dátum nélk.). Forrás: <https://termeszetvedelem.hu/ex-lege-vedett-kunhalom/>
- Ángyán, J. (2003). *Digitális Tankönyvtár.* Forrás: Védett és érzékeny természeti területek mezőgazdálkodásának alapjai: <https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tkt/vedett-erzekeny/ch08s03.html#id727878>
- Barótfi, I. (2021. 05 19). *Környezettechnika.* Letöltés dátuma: 2021. 06 30, forrás: Digitális tankönyvtár: <https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tkt/kornyezettechnika-eloszo/ch10.html#id798992>
- Békés Megyei Önkormányzat. (2011. június). *Békés Megye Területrendezési terve.* Letöltés dátuma: 2021. 06 30, forrás: Békés Megyei Önkormányzat honlapja: http://www.terport.hu/webfm_send/1817
- Békés Megyei Önkormányzat. (2012. 07 27). *Dokumentumok.* Forrás: Békés megye területrendezési terve: <http://www.bekesmegye.hu/onkormanyzat/bekes-megyei-onkormanyzati-hivatal/osztalyok/teruletfejlesztési-es-teruletrendezési-osztaly/teruletrendezés/dokumentumok/>
- Békés Megyei Önkormányzat. (2014). *Békés megye területfejlesztési programja 2014-2020 - Stratégiai program.* Forrás: http://www.bekesmegye.hu/wp-content/uploads/2015/11/TFO_Teruletfejlesztés_Program__Bekes_megye_tf_program_14_20_strategia_i_prg.pdf
- Békés Megyei Önkormányzat. (2021). *Békés Megye Területfejlesztési Konceptiója.* Forrás: BMÖ honlapja: https://www.bekesmegye.hu/wp-content/uploads/2021/03/BMTFK_Helyezetelemzés_Helyzetertekeles.pdf
- Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata. (2019). *Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója.* Letöltés dátuma: 2021. 06 30, forrás: <https://docplayer.hu/126290086-Bekescsaba-megyei-jogu-varos-onkormanyzata-szocialis-szolgaltatastervezesi-konceptioja.html>
- Békéscsaba Város. (2010). *BMJV Közlekedési Terve - Közlekedési koncepció.* Forrás: [docplayer.hu: https://docplayer.hu/1495798-Bekescsaba-megyei-jogu-varos-kozlekedesfejlesztési-terve.html](https://docplayer.hu/1495798-Bekescsaba-megyei-jogu-varos-kozlekedesfejlesztési-terve.html)
- Botka, M., Pét, M., Szilágyi, G., Salamin, G., & Radvánszki, Á. (2009). *Kézikönyv a területi kohézióról.* NFGM, VÁTI Nonprofit Kft.
- Council of Europe. (2007). *Spatial development glossary (bilingual edition): European Conference of Ministers responsible for Regional/Spatial Planning (CEMAT). Territory and Landscape Series No. 2, 76.*
- ENSZ. (1987). Forrás: "Közös jövőnk" jelentése.
- Építési jog. (2013. 04 22). *Integrált településfejlesztési stratégia.* Letöltés dátuma: 2021. 06 30, forrás: Építési jog - pontosan, egyszerűen, közérthetően: <https://epitesijog.hu/fogalmak/442-integralt-telepulesfejlesztési-strategia>
- ESZA. (2005. 08 12). *Magyarország célba ér.* Forrás: Horizontális szempontok: http://eu.esza.hu/filedb//rendezvenyek/utolagos/354_2005/060517_moninfo/13_horizontalis_szempontok_peldak.pdf
- Európai Regionális Fejlesztési Alap. (2021). Forrás: Prioritási tengelyek: <https://interreg-rohu.eu/hu/prioritasi-tengelyek/>
- European Commission. (2021). Forrás: <https://ec.europa.eu/transport/infrastructure/tentec/tentec-portal/map/maps.html>

- FŐMTERV. (dátum nélk.). *FÜZESGYARMAT FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSÉNEK PROGRAMJA*. Forrás: https://www.fuzesgyarmat.hu/storage/upload/documents/3-napirend-fuzesgyarmat-la21-vegleges-pdf_2015052684510_7.pdf
- Füzesgyarmat Város. (2013). *Füzesgyarmat Város Integrált Városfejlesztési Stratégia*. Forrás: Füzesgyarmat Város Honlapja: https://www.fuzesgyarmat.hu/storage/upload/documents/1-napirend-int-vfejl-strat-pdf_20130212172305_76.pdf
- Füzesgyarmat Város. (2017). *Füzesgyarmat Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának Megalapozó Vizsgálata*. Forrás: Füzesgyarmat Város honlapja: https://www.fuzesgyarmat.hu/storage/upload/2018/01/Testuleti/08.2.%20megalapozo_vizsgalat_fuzesgyarmat_lezart_20171214_.pdf
- Füzesgyarmat Város Önkormányzata. (2017). *Füzesgyarmat Város Füzesgyarmat Város*. Forrás: https://www.fuzesgyarmat.hu/storage/upload/2018/02/ITS_fzesgyarmat_lezart_20171214.pdf
- Füzesgyarmat Város Önkormányzata. (dátum nélk.). *Füzesgyarmat Város Településfejlesztési Konceptió tervezete*. Forrás: <https://cloud.koszeghy.hu/wl/?id=4f1nPNtB9ikV7k5safbsFA7m8Pfp3Hxp&path=2.%20Telep%C3%BCI%C3%A9sfejleszt%C3%A9si%20konceptio%C3%B3%20FF%C3%BCzesgyarmat%20Telep%C3%BCI%C3%A9sfejleszt%C3%A9si%20konceptio%C3%B3.pdf&mode=list>
- Füzesgyarmat Város Önkormányzata Gazdasági Program . (2015). *Füzesgyarmat Gazdasági Program 2014-2020*. Forrás: https://www.fuzesgyarmat.hu/storage/upload/documents/7-2-napirend-fuzesgyarmat-gazdasagi-program-2015-pdf_2015032174306_86.pdf
- GANTT. (2021). *GANTT.HU*. Forrás: Kockázatelemzés és kockázatmenedzsment folyamata: <https://gantt.hu/kockazatelemzes-es-kockazatmentedzsment-folyamata/>
- HRporta. (2021). *HRporta*. Forrás: Szinergia: <https://www.hrportal.hu/jelentese/szinergia.html>
- IBM. (2021). Forrás: Kínálat és kereslet elemzése: <https://www.ibm.com/docs/hu/tririga/10.5.0?topic=planning-supply-demand-analysis>
- Kastélypark Fürdő Füzesgyarmat*. (dátum nélk.). Forrás: <http://kastelyfurdo.hu/>
- László, M., & Pap, N. (2007). Területfejlesztés a gyakorlatban. In N. Pap, *Területfejlesztés* (old.: 193). Pécs: Lomart Kiadó.
- Lechner Nonprofit Kft. (2021). *TÉRPORT*. Forrás: Települések - Általános információk: <http://www.terport.hu/telepulesek/altalanos-informaciok>
- Lechner Nonprofit Kft. (2021). *TÉRPORT*. Forrás: TEN (Transzeurópai Hálózatok): <http://www.terport.hu/fogalomtar/ten-transzeuropai-halozatok>
- Lechner Nonprofit Kft. (2021). *TÉRPORT*. Forrás: Természeti kockázat / Természeti veszély / Természeti katasztrófa: <http://www.terport.hu/fogalomtar/termeszeti-kockazat-termeszeti-veszely-termeszeti-katasztrofa>
- Lechner Tudásközpont. (2021). *Dokumentációs Központ*. Forrás: Településrendezési fogalmak: <https://www.e-epites.hu/dokumentacios-kozpont/fogalmak>
- Nemzeti Fejlesztési Ügynökség. (2008. július). Forrás: Útmutató megvalósíthatósági tanulmány: <https://www.palyazat.gov.hu/download.php?objectId=14810>
- Nemzeti Jogszabálytár. (2020. 05 05). Forrás: 1/2014. (I. 3.) OGY határozat: <https://njt.hu/jogszabaly/2014-1-30-41.3>

OetU Kft. (2016. 11 18). *Komárom város honlapja*. Forrás: Megalapozó javaslatok terület- és településfejlesztési tervek készítéséhez:

<http://mail.komarom.hu/varostervek/V%C3%81ROSTERVEK/02%20V%C3%81ROSFEJLESZT%C3%89S/01%20TELEP%C3%9CL%C3%89SFEJLESZT%C3%89SI%20KONCEPCI%C3%93/Megalapoz%C3%B3%20dokumentumok/Megalapoz%C3%B3%20Javaslatok.pdf>

Selemoncsák, F. (2014). *BMJV Környezetvédelmi Programja*. Forrás: Békéscsaba Város honlapja:

<https://docplayer.hu/1203147-Bekescsaba-megyei-jogu-varos-kornyeztvedelmi-programja.html>

Szabó, L. (2021. 05 28). *Békés város honlapja*. Forrás: A Békési Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályának tájékoztatója Békés város munkanélküliségének helyzetéről:

https://www.bekesvaros.hu/download.fcgi/8668_0_1_osszef_zott_Ny_3_A_Foglalkoztatasi_Osztaly_tajekoztatoja_Bekes_munkanelkulisegenek_helyzeter_1.pdf

Ujvári, M. (2013. 06 26). *Célcsoport meghatározás. Mi az a célcsoport és miért fontos?* Letöltés dátuma: 2021.

06 30, forrás: Sikermarketing - honlaptervezés és marketing: <https://www.sikermarketing.hu/celcsoport-meghatározás-mi-az-a-celcsoport-es-miert-fontos/>

Wolters Kluwer. (1996). *Hatályos jogszabályok*. Forrás: 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99600021.tv>

Wolters Kluwer. (2005. 12 25). *Törvények és OGY határozatok*. Forrás: 97/2005. (XII. 25.) OGY határozat:

<https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a05h0097.OGY>

Projekt cím: ROHU 444 - A magyar-román határmenti térség közösségeinek TEN-T infrastruktúrához való összekapcsolása

Felelős kiadó: Békés Megyéért Vállalkozásfejlesztési Alapítvány

Megjelenés dátuma: 08/2021

A projektet az Európai Unió támogatja, az Európai Regionális Fejlesztési Alap által, Románia és Magyarország társfinanszírozásával.

Jelen anyag tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Unió hivatalos álláspontját.

Mellékletek

A vizsgált csomópont légi és földi felvételei

Forrás: Aranypeták Kft.

Forrás: Aranypeták Kft.

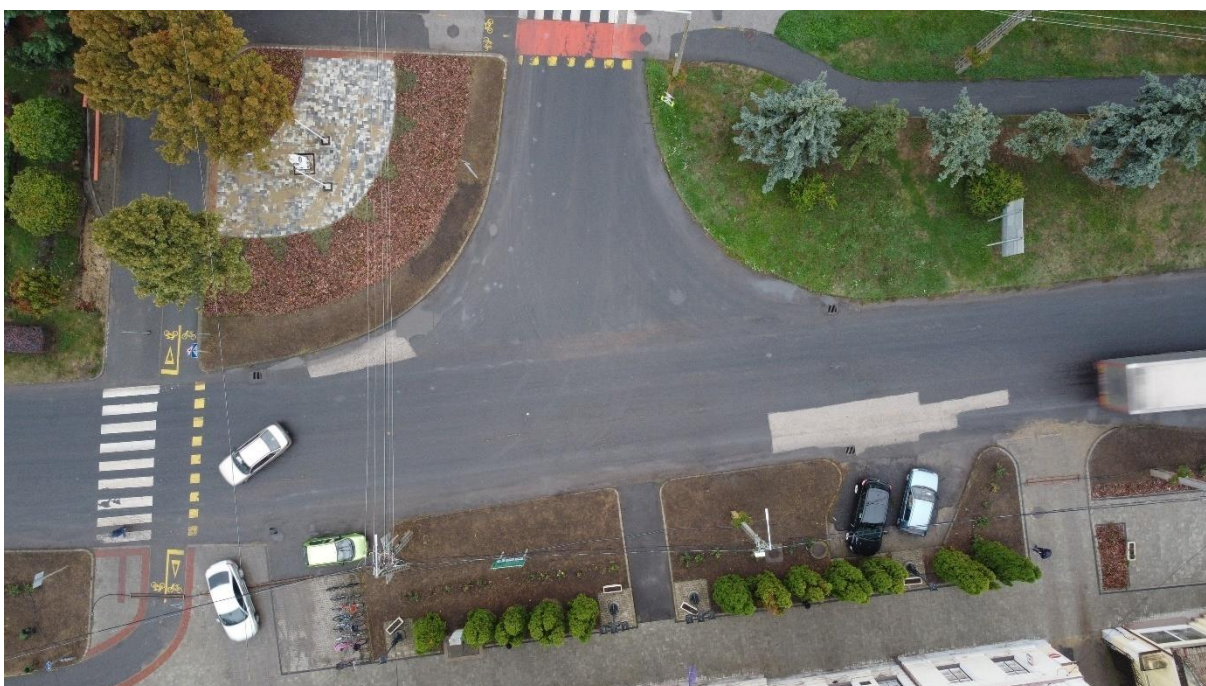
Forrás: Aranypeták Kft.

Forrás: Aranypeták Kft.

Forrás: Aranypeták Kft.

Forrás: Aranypeták Kft.

Forrás: Aranyeták Kft.

Forrás: Aranyeták Kft.

Forrás: Aranypeták Kft.

Forrás: Aranypeták Kft.

Forrás: Aranypeták Kft.